

ΘΑΝΟΣ
ΚΟΝΔΥΛΗΣ

*Το κορίτσι
με τα
τριαντάφυλλα*

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ:
6.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το κορίτσι με τα τριαντάφυλλα**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Θάνος Κονδύλης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Νέλλυ Βασιλείου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Θάνος Κονδύλης, 2016
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Joana Kruse/arcangel.com,
Kirill Makarov/123RF, Naruedom Yaempongsa/123RF
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2016, 6.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1604-5
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1605-2

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΘΑΝΟΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ

*Το κορίτσι
με τα
τριαντάφυλλα*

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΚΟΝΔΥΛΗ

Ο πέμπτος ιππότης, 2006
Έγκλημα στην αρχαία Ολυμπία, 2007
Τα μάτια του δράκοντα, 2008
Έρωτας δολοφόνος, 2009
Η αρχόντισσα της Σμύρνης, 2010
Ένας παράδεισος τα μάτια σου, 2011
Η τελευταία αυτοκράτειρα του Βυζαντίου, 2012
Τα γαλάζια φτερά του έρωτα, 2013
Μια ζωή, ένα φιλί, 2014
Έγκλημα στην αρχαία Αμφίπολη, 2015

*Το βιβλίο αυτό το αφιερώνω
στον άγγελο που ο Θεός
έστειλε δίπλα μου
και που τόσο πολύ αγαπώ,
τη σύζυγό μου Αλεξία.*

Όταν ο έρωτας και η φιλία αντιπαλεύουν
τη φωτιά και τον πόλεμο, τότε μια υπέροχη
ιστορία αγάπης μπορεί να γεννηθεί.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Φίλες και φίλοι,

Σας καλωσορίζω στο καινούργιο μου βιβλίο, μια αληθινή και εκπληκτική ιστορία έρωτα και αγάπης που μου διηγήθηκε πριν από είκοσι χρόνια ένας Κύπριος φίλος. Τότε είχα απλώς κρατήσει σκόρπιες σημειώσεις. Όταν, όμως, πρόπερσι ξαναπήρα στα χέρια μου εκείνα τα κιτρινωμένα πια χαρτιά, ένιωσα κάτι να σκιρτά μέσα μου και αμέσως άρχισα με λαχτάρα να γράφω τις πρώτες αράδες.

Περίπου δύο χρόνια μόχθησα σε τούτο το έργο, πάλεψα με τις λέξεις, συνομίλησα με τους πρωταγωνιστές των σελίδων μου κι έζησα τις ζωές τους που σηματοδεύτηκαν από τα σημαντικά ιστορικά γεγονότα στα οποία ενεπλάκησαν, με ταξύ των οποίων ήταν ο κυπριακός απελευθερωτικός αγώνας (1955-1959) από τον αγγλικό ζυγό αλλά και η εισβολή των Τούρκων το 1974. Στα πλαίσια της έρευνάς μου επισκέφθηκα το νησί πολλές φορές, περπάτησα σε τόπους που έζησαν οι χαρακτήρες του έργου μου, έγινα αυτίκοος μάρτυρας αγωνιστών του απελευθερωτικού αγώνα και πολλών άλλων που πολέμησαν τους Τούρκους.

Αυτό το μυθιστόρημα δημοσιεύεται για πρώτη φορά το 2016, ακριβώς 42 χρόνια μετά την τουρκική εισβολή στην Κύ-

προ, για να τιμήσει τη μνήμη εκείνων που έδωσαν το αίμα τους για την πατρίδα. Τα τουρκικά στρατεύματα κατέχουν μέχρι σήμερα παράνομα σχεδόν το 40% της Κύπρου. Εκατοντάδες χιλιάδες είναι οι εκπατρισμένοι Έλληνες από τις εστίες τους κι ακόμα χίλιοι περίπου οι αγνοούμενοι.

Κλείνοντας, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον Παναγιώτη, την Ανδρούλα και τον Χρήστο για τις συγκινητικές διηγήσεις που μοιράστηκαν μαζί μου για την περίοδο της Αγγλοκρατίας και την τουρκική εισβολή, αλλά και για τις ευγενικές υποδείξεις τους στη γενικότερη σύνθεση του βιβλίου.

Ευελπιστώ αυτό το μυθιστόρημα να σας χαρίσει μοναδικές στιγμές ψυχικής ικανοποίησης και να νιώσετε εσωτερική πληρότητα σαν θα βρεθείτε στην τελευταία του σελίδα.

Καλή ανάγνωση.

ΘΑΝΟΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είχε μπει ο Μάιος και ο ήλιος έλαμπε. Η Γαλήνη Δημακάκου καθόταν κι έπινε τον καφέ της με τη μοναχοκόρη της, την Ευθαλία, στον ολάνθιστο κήπο της μονοκατοικίας τους στην Κηφισιά. Ήταν ένας μοναδικός τριανταφυλλόκηπος με τριανταφυλλιές κάθε είδους. Δεκάδες φυτά σε άπειρους χρωματισμούς και ποικιλίες κύκλωναν τις δυο γυναίκες με απίστευτες μυρουδιές. Βρίσκονταν ανάμεσα στις κόκκινες, τις ομορφότερες εκατοντάφυλλες τριανταφυλλιές, που είχαν βραβευτεί και από τον δήμο πολλές φορές στο παρελθόν. Επιπλέον, και το όμορφο οίκημα είχε γίνει θέμα σε περιοδικά τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, με τίτλους όπως «Το σπίτι με τα τριαντάφυλλα» ή «Το σπίτι των ρόδων», πράγμα που το έκανε άξιο θαυμασμού.

Το σπίτι το είχε αγοράσει η Γαλήνη σχεδόν πριν από μισό αιώνα με τον άντρα της, τον γιατρό Ορέστη από την Κύπρο. Αυτός, λίγο μετά την τουρκική εισβολή το 1974, είχε διοριστεί σε ένα δημόσιο νοσοκομείο στην Αθήνα, όπου είχαν μετακομίσει με τη Γαλήνη. Ύστερα απέκτησαν την Ευθαλία και ζούσαν ευτυχισμένοι, μέχρι πριν από τρία χρόνια που ο γιατρός σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα. Η Γαλήνη, η οποία κόντευε στα εβδομήντα της, προσπαθούσε να συ-

νηθίσει την καινούργια ζωή της χωρίς τον αγαπημένο της.

Μάνα και κόρη έπιναν τον καφέ τους, συζητούσαν και κουτσομπολεύαν την αθηναϊκή κοινωνία ξεφυλλίζοντας μια στοίβα από περιοδικά που βρίσκονταν στο τραπέζάκι τους. Δεν πέρασε πολλή ώρα κι ακούστηκε το κουδούνι της εξώπορτας.

«Ο ταχυδρόμος θα είναι... άσ' τον. Θα τα ρίξει στο κουτί», είπε η Γαλήνη αδιάφορα.

Όμως ακούστηκε δεύτερο και τρίτο χτύπημα. Η Ευθαλία έκανε να σηκωθεί, αλλά η άλλη τη σταμάτησε.

«Θα έχει φέρει συστημένο. Στάσου...»

Έφυγε. Σε λίγο επέστρεψε κρατώντας στα χέρια της έναν μεγάλο τετράγωνο φάκελο.

«Από ποιον είναι;» ρώτησε η Ευθαλία και αποτελείωσε τον καφέ της.

Απάντηση δεν πήρε. Πρόσεξε ότι η μάνα της είχε υγρά μάτια. Ανήσυχη την έβαλε να καθίσει. Μετά πήρε από τα χέρια της τον φάκελο, τον κοίταξε, και είδε ότι απ' έξω ήταν με κακογραμμένα ελληνικά το όνομα της μητέρας της. Όμως το όνομα του αποστολέα ήταν κάποιου...

«Φατίχ Ντερβίς; Διαβάζω καλά; Μα ποιος είναι αυτός ο Τούρκος, μάνα;»

«Είναι κάποιος...» είπε αυτή αόριστα κι αναστέναξε.

«Εδώ λέει: ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ, Τσεννέτ. Πού είναι αυτό;»

«Το χωρικό μας στα κατεχόμενα. Λεγόταν παλιά “Ουρανός”, σ' το έχω πει, θυμάσαι;»

«Από τη Λεμεσό όπου είναι το εξοχικό μας έχω επισκεφθεί σχεδόν ούλλη την ελεύθερη Κύπρο. Στα βόρεια, όμως, δεν έχω πάει ποτέ. Αλλά τώρα δεν καταλαβαίνω, αυτό εδώ... τι είναι;»

Η Ευθαλία άνοιξε τον φάκελο και είδε μέσα έναν μεγάλο δίσκο γραμμοφώνου. Έμεινε έκπληκτη.

«Βιβάλντι! Είναι η Άνοιξη του Βιβάλντι. Και σου το στέλνει αυτός ο... Φατίχ;»

Η Γαλήνη έγνεψε καταφατικά.

«Στάσου να τον βάλω στο παλιό γραμμόφωνο που έχουμε στο χολ. Πάντα σου έλεγα να το ξεφορτωθείς. Αλλά τώρα... να που χρειάστηκε!»

Η Ευθαλία απομακρύνθηκε και η Γαλήνη έμεινε μόνη. Έριξε μια κλεφτή ματιά προς τα μέσα. Δεν την είδε. Η ηλικομένη γυναίκα μπόρεσε ν' αφήσει τα δάκρυά της να κυλήσουν. Τούτο το γράμμα είχε ξυπνήσει μέσα της χιλιάδες μνήμες. Σε λίγο η ατμόσφαιρα γέμισε από κείνο τον υπέροχο ήχο που έσμιξε με το κλάμα της.

Τότε βγήκε έξω η Ευθαλία λέγοντας: «Καταπληκτική εκτέλεση. Φιλαρμονική του Λονδίνου, μέσα του εικοστού αιώνα! Πού τη βρήκε ο Τούρκος; Αλλά εσύ, μανούλα, κλαις;»

Η Ευθαλία δεν πήρε απάντηση. Τη χάιδεψε λίγο και την άφησε να ξεθυμάνει. Όταν η άλλη συνήλθε, την κοίταξε με κατακόκκινα μάτια. Ήπιε λίγο νερό και αναστέναξε βαθιά.

«Λοιπόν; Ποιος είναι αυτός ο Φατίχ που σου ράγισε την καρδιά, μητέρα; Είναι κάποιος από το παρελθόν, έτσι;»

Η Γαλήνη έγνεψε πάλι καταφατικά.

«Μήπως είναι ώρα να μου πεις τι έγινε στην Κύπρο, εκεί ψηλά στον Ουρανό μας, το 1974;»

Η άλλη δίσταξε.

«Μαμά, έχουν περάσει σαράντα χρόνια και ποτέ δε μου είπες λέξη για κείνη την εποχή. Γιατί; Δεν πρέπει να τα βγάλλεις κάποια στιγμή από μέσα σου... να ξαλαφρώσεις;»

Η Γαλήνη ανάσανε βαθιά, καθώς η μουσική του Βιβάλντι αντηχούσε ακόμα. Πήρε στα χέρια της το σύντομο γράμμα του Φατίχ και το διάβασε στα γρήγορα. Χαμογέλασε στις τελευταίες λέξεις.

«Τριανταφυλλένια μου, πόσο θέλω να σε δω μετά από τόσα χρόνια! Γνωρίζεις, άραγε, πόσο μου λείπεις και πόσο σ' αγαπώ; Μακάρι να μπορούσα να σε ξαναδώ ακόμα μια φορά, μια τελευταία φορά και μετά... μετά ας πέθαινα!»

Δίπλωσε άψαλα το γράμμα και κοίταξε απέναντί της μια μεγάλη κατακόκκινη τριανταφυλλιά. Όλα άλλαξαν ξαφνικά στα μάτια της. Οι μνήμες ζωντάνεψαν. Θαρρούσε ότι έμοιαζαν με μικρά κοριτσάκια που είχαν πλεξούδες τα μαλλιά τους, φορούσαν τις ολοκάθαρες κυριακάτικες φορεσιές τους και ήταν καθισμένα ανακούρκουδα μπροστά της. Η καθεμιά με τη δική της ζωή, η καθεμιά με το δικό της χαμόγελο και τη δική της ιστορία.

«Θυμάμαι, κόρη μου», είπε αναστενάζοντας η Γαλήνη, «τότε, λίγο μετά τον μεγάλο πόλεμο, στο χωρικό μας τον Ουρανό. Ω, μα ήταν μια θαυμάσια εποχή!»

1

Ο ήλιος πάνω από τα χρυσοκίτρινα σταροχώραφα της Κερύνειας στη Βόρεια Κύπρο είχε προχωρήσει αρκετά στο γαλάζιο μονοπάτι του εκείνη την καλοκαιριάτικη μέρα. Έκαιγε, κι ο Νικολής Στεργίου αποφάσισε ότι ήταν ώρα να επιστρέψουν με την κόρη του τη Γαλήνη στο σπίτι τους, στον Ουρανό. Τούτο ήταν ένα μικρό χωριό με Έλληνες και αρκετούς Τούρκους, σκαρφαλωμένο στην πιο ψηλή κορφή του Πενταδάκτυλου, δέκα ώρες με το μουλάρι μακριά από την όμορφη παραθαλάσσια πόλη. Δρόμος αμαξιτός δεν πήγαινε στον Ουρανό, ούτε από τα βόρεια, τη μεριά τη Κερύνειας, ούτε από τα νότια, τη μεριά της πρωτεύουσας του νησιού, της Λευκωσίας. Υπήρχαν, όμως, μικρά μονοπάτια που είχαν την αρχή τους χαμηλά στους δημόσιους δρόμους και όποιος τ' ακολουθούσε μετά από μερικές ώρες ανηφορικής πεζοπορίας μπορούσε να φτάσει στο χωριό.

Ο Νικολής ήταν γεωργός με καμιά τριανταριά στρέμματα στον κάμπο σπαρμένα με σιτάρι. Είχε κληρονομήσει τη γη από τον πατέρα του, όπως εκείνος πιο πριν από τον δικό του. Ήταν όμως πολύ προκομμένος και με τα χρόνια κατάφερε να προσθέσει στην περιουσία του μερικά χωραφάκια με καρποφόρα δέντρα κι ένα μπουστάνι όπου έβαζε τα ζαρζα-

βατικά του. Έτσι, ήταν αυτάρκης και δεν έλειπε τίποτε από το σπιτικό του.

«Τελειώσαμε, μπαμπά;» ρώτησε η Γαλήνη καθώς έκλεινε ένα παλιό, τριμμένο βιβλίο που είχε δανειστεί από τη μικρή σχολική βιβλιοθήκη του χωριού.

Το κοριτσάκι καθόταν κάτω από μια ελιά και διάβαζε. Πήγαινε στο δημοτικό σχολείο και ήταν το καμάρι του Νικολή.

«Καιρός μας είναι. Μεσημέριασε πια», της απάντησε.

«Θες νεράκι;» του πρότεινε και πήγε να πιάσει το φλασκί.

«Την ευχή μου να 'χεις, Τριανταφυλλένια μου!»

Η Γαλήνη χαμογέλασε καθώς τον έβλεπε να πίνει. Πάντα έτσι την έλεγε, σαν το αγαπημένο της λουλούδι, τα τριαντάφυλλα που άνθιζαν σε μια άκρη στον κήπο του σπιτιού τους. Άρχισε να μαζεύει τα πράγματα και να τα τοποθετεί με τάξη στον μπόγο τους. Μετά θα τα φόρτωνε στο μουλάρι τους όπου θ' ανέβαινε κι αυτή.

Το χωριό τους ήταν σχεδόν τρεις ώρες δρόμος από το ανηφορικό μονοπάτι. Πρώτα όμως θα διέσχιζαν τη μεγάλη πεδιάδα και μετά θα παρέκαμπταν το δάσος στα ριζά του βουνού τους. Τούτο ήταν το Ξεροβούνι, όπου στις ψηλότερες πλαγιές του οι κάτοικοι πριν από πεντακόσια και πλέον χρόνια είχαν χτίσει τα πρώτα σπίτια τ' Ουρανού.

Ο Νικολής και η κόρη του ζούσαν μόνοι. Η γυναίκα του η Αφροδίτη είχε πεθάνει στη γέννα. Γιατρός δεν υπήρχε και η μαμή, μια πρακτική που με το αζημίωτο βοηθούσε τους χωριάτες στα ιατρικά θέματα, δεν είχε μπορέσει να κάνει κάτι. Χρόνια και χρόνια οι κάτοικοι τ' Ουρανού ζητούσαν από τους Λόρδους –δηλαδή τους Άγγλους, που από τα τέλη του 19ου αιώνα κυβερνούσαν το νησί– να τους στείλουν μόνιμο γιατρό. Με τα πολλά διορίστηκε ένας, αλλά κι αυτός επέλεξε τελικά, με την άδεια των Άγγλων, να εγκατασταθεί στην καρδιοκλέ-

φτρα Κερύνεια που του προσέφερε όλες τις ανέσεις. Προφανώς ήταν αδύνατον σε έκτακτες ανάγκες να προλάβει να μεταβεί στο απόμακρο χωριό, κι έτσι οι χωρικοί του Ουρανού πέθαιναν αβοήθητοι, πράγμα που είχε συμβεί και με τη μητέρα της Γαλήνης.

Η μικρή ήταν μια ζωντανή κούκλα, όπως την έλεγαν οι κάτοικοι τ' Ουρανού. Το ίδιο όμορφη σαν τη συχωρεμένη τη μάνα της, με ξανθά μαλλιά και γαλανά μάτια. Με τα χρόνια, ο Νικολής συνήθισε στη μοναξιά του, ενώ η πανέμορφη κόρη του μετρίαζε κάπως την απουσία της γυναίκας του. Κοίταζε τώρα τη Γαλήνη που ετοίμαζε τα πράγματά τους. Θυμήθηκε τη συχωρεμένη κι ένα δάκρυ κύλησε από τα μάτια του. Γύρισε από την άλλη, για να μην τον δει η Γαλήνη κι άρχισε να συλλογιέται:

Δόξα τω Θεώ, φέτος θα πάμε καλά. Αν δε μας τύχει καμιά συμφορά, θα πουλήσω τα γεννήματα στον έμπορο Μιχαλάκη Αναγνώστου τον άλλον μήνα. Με τα χρήματα θα ξεχρεώσω τον Γερολαδά, τον κυρ Δημήτρη Χριστοφόρου.

Τούτος ο τοκογλύφος κρατούσε σχεδόν όλο το χωριό στη χούφτα του μια κι είχε δέσει πολλούς κατοίκους, κυρίως φτωχούς, με συμβόλαια που υποθήκευαν σπίτια, χωράφια, διάφορα υποστατικά και πολλά άλλα.

Μετά, θ' αγοράσω καρπό για την άλλη χρονιά, συνέχισε να σκέφτεται ο Νικολής. Αν περισσέψει καμιά λίρα θα τη βάλω στην άκρη για την προικούλα της μικρής. Μαζί με την ολόχρυση αγγλική λίρα που μας δίνει κάθε χρόνο ο άρχοντας που κυβερνάει το χωρόκ μας, ο Θεοφύλακτος Σκιαδαρέσης, που είναι και ο νονός της, νομίζω θα τα βολέψουμε πάλι καλά. Ευτυχώς που μας λυπήθηκε τη μέρα που γεννήθηκε η μικρή και μας κάνει στα γενέθλιά της τέτοιο δώρο. Να είναι καλά ο άνθρωπος, κι ας λένε γι' αυτόν διάφορα.

«Πότε υπολογίζεις να θερίσουμε, πατέρα;» ρώτησε η Γα-

λήνη καθώς διέσχιζαν τα κατάφορτα από τον ευλογημένο καρπό κίτρινα στάχυα.

«Σε κάνα μήνα πάνω κάτω».

«Θα τα καταφέρουμε μόνοι μας;»

«Ίσως πάρουμε έναν δυο εργάτες... αναλόγως τη δουλειά».

«Θα φωνάξεις και τον τρελό;»

«Τον Μεμέτη;» ρώτησε ο Νικολής, που γύρισε και την κοίταξε με απορία.

«Ναι, πατέρα. Καλό ανθρωπάκι είναι».

Εννοούσε τον τρελό του χωριού, ένα παλικαράκι λίγο πάνω από τα είκοσί του, που οι χωριάτες τον είχαν του κλότσου και του μπάτσου. Καλοκάγαθος Τούρκος, ο κακομοίρης, που έμενε έξω από το χωριό, σε μια παράγκα στο δάσος. Όλοι τον περιγελούσαν, αλλά αυτός δε νοιαζόταν. Όλο και κάποιος του έδινε ένα πιάτο φαγητό κάθε τόσο. Κι όταν υπήρχε ανάγκη για χέρια, έσπευδε πρώτος για μεροκάματο, χωρίς να ζητάει χρήματα. Γι' αυτό συνήθως τον εκμεταλλεύονταν. Άλλοτε, πάλι, πήγαινε σε διάφορα χωριά κι έκανε θελήματα, για να βγάξει τον επιούσιο.

«Καλό ανθρωπάκι είναι, πατέρα. Μην κοιτάς που τον περιγελούν».

«Τα θέλει κι αυτός όμως!»

«Αφού δεν καταλαβαίνει, ο πελλός! Δεν τον βλέπεις που δεν του κόβει;»

«Εσύ να μην ανακατεύεις με δαύτον, ακούς;» της είπε επιτακτικά και της έριξε μια απότομη ματιά.

Η Γαλήνη δεν είπε τίποτα. Μόνο κοίταξε από πάνω της τον γαλάζιο ουρανό που είχε γεμίσει μικρά μικρά σύννεφα. Ήταν σαν προβατάκια που πήγαιναν κατά κει που τα έσπρωχνε ο ποιμένας τους, το ζεστό αεράκι του Ιούνη. Χαμογέλασε ευχαριστημένη με το θέαμα.

Για κάμποση ώρα βάδιζαν, ώσπου σε μια στιγμή είδαν ν' ανοίγεται μπροστά τους το μεγάλο δάσος. Ο Νικολής είχε διηγηθεί άπειρες ιστορίες στη Γαλήνη, που κι αυτός είχε πρωτακούσει από τη γιαγιά του πριν από πολλά χρόνια. Όλοι γενικά στο χωριό, κυρίως οι ηλικιωμένοι που είδαν πολλά τα μάτια τους, έλεγαν διάφορα πράγματα για το δάσος, που σαν στιβαρή πράσινη ασπίδα τούς προστάτευε στα ριζά του βουνού.

Οι χωριάτες το επισκέπτονταν μια φορά τον χρόνο. Κάπου μέσα σ' αυτό, δίπλα σ' ένα μικρό ρέμα, υπήρχε το εκκλησάκι της Παναγιάς που γιόρταζε τον Δεκαπενταύγουστο. Κατά το δείλι εκείνης της μέρας όλο το χωριό, προεστοί και λαός, πήγαιναν σ' αυτό. Ο παπα-Λάμπρος ηγούνταν της μακρόσυρτης πομπής, γιατί έτσι πίστευε ότι θα μπορούσε να δείχνει και να επιβεβαιώνει την εξουσία του πάνω στους «αφελείς κουτοχωρικάτες», όπως τους χαρακτήριζε όταν συζητούσε με άτομα εμπιστοσύνης. Στην πραγματικότητα, όμως, δεν του άρεσε αυτή η διαδρομή. Γιατί από τη μια ήταν ένα κακοτράχαλο κι επικίνδυνο μονοπάτι και από την άλλη έπρεπε να κάνει ποδαρόδρομο περνώντας αναγκαστικά και από τα χαλάσματα.

Τούτα ήταν απομεινάρια ενός αρχαίου ελληνικού ναού που οι χωρικοί τα ανακάλυψαν επί Τουρκοκρατίας μόλις λίγες δεκάδες μέτρα μακριά από το εκκλησάκι. Στο ίδιο μέρος βρήκαν κι ένα σχεδόν ολόσωμο άγαλμα. Ο δάσκαλος είχε πει ότι ήταν η αρχαία θεά Αφροδίτη και πως στον χώρο αυτόν ήταν αρχικά οικοδομημένο το δικό της σπίτι, ένα ιερό με λευκές κολόνες.

Μια νύχτα, όμως, πήγε εκεί μια ομάδα βανδάλων με αρχηγό τον νταή του χωριού, τον Αρσένη Βόρτο, το τσιράκι του άρχοντα Θεοφύλακτου, και κουτσούρεψαν το άγαλμα κόβοντας τη μύτη και τα ολόγυμνα στήθη της θεάς. Κάποιοι γέλα-

σαν, άλλοι όμως δεν το βρήκαν διόλου αστείο. Γιατί τούτη η θεά είχε κατά κάποιον τρόπο τους πιστούς της. Στο χωριό, από τότε που βρέθηκε το άγαλμα, άρχισαν να διαδίδονται παράξενες ιδέες που με τον καιρό πολλοί τις ενστερνίζονταν· κυρίως υπήρχε η προκατάληψη πως, σαν δάκρυζε, τους προειδοποιούσε για τα κακά μελλούμενα.

Ο Νικολής και η κόρη του είχαν φτάσει στην αρχή του δάσους, όταν άκουσαν μια περίεργη υπόκωφη βουή, σαν μουρμούρα που πήγαινε κι ερχόταν. Σταμάτησαν κι αφουγκράστηκαν.

Μπα... κόσμος τέτοια ώρα στο δάσος; σκέφτηκε ο Νικολής.

Άφησε το μουλάρι και προχώρησε μερικά μέτρα πιο βαθιά στο δάσος. Με τη βοήθεια του ήλιου, που οι ακτίνες του διαπερνούσαν σαν φωτεινά σπαθιά τις φυλλωσιές, διέκρινε ανθρώπους. Αμέσως είδε μερικές φιγούρες να πλησιάζουν και να προβάλλουν μέσα από τη βλάστηση.

«Νικολή, εσύ είσαι;» ρώτησε ένας.

Ήταν ο Κίμων Λεοντίου, ο καφετζής του χωριού.

«Έλα, Παναγία μου! Τι δουλειά έχεις εδώ;»

«Άσ' τα... μαύρα μαντάτα, φίλε».

Μαζεύτηκαν κι άλλοι γύρω τους.

«Η θεά κάτι έχει να μας πει... δακρύζει», πετάχτηκε ο Οσμάν Έρογλου, ο ζαχαροπλάστης του χωριού.

«Μας το είπε ο τρελο-Μεμέτης. Φώναζε από το πρωί στην πλατεία. Μέχρι και την καμπάνα της εκκλησιάς μας χτύπησε. Κι έτσι, μιας και μεσημέριασε, κατεβήκαμε ούλλοι», είπε πάλι ο Κίμων.

«Ο παπάς;» ρώτησε ο Νικολής.

«Είναι στο διπλανό χωρκό», απάντησε ο κυρ Λευτέρης Δημακάκος που είχε τον φούρνο.

Ο αστυνόμος μας, ο λόρδος Τζορτζ Λάβλυ;»

«Δεν ασχολείται. Ακόμα και το τσιράκι του ο Χασάν-αρά-της είναι στην πλατεία... παίζει τάβλι», είπε ο Σελίμ ο υφασματέμπορος.

Ο Νικολής επέστρεψε στο μουλάρι και είπε στη Γαλήνη, που αγωνιούσε: «Κάτι έγινε με το άγαλμα».

«Την Αφροδίτη που είχε καταστρέψει ο Αρσένης ο νταής;»

Ο Νικολής της έγνεψε καταφατικά και τράβηξε το μουλάρι.

«Πάμε να δούμε;»

«Μα θ' αλλάξουμε τώρα τον δρόμο μας;» διαμαρτυρήθηκε, αν και όχι πολύ έντονα.

«Πάμε, σου λέω... Δε θα μας πάρει ώρα».

Είδε την επιμονή της και κοντοστάθηκε. Η αλήθεια είναι ότι κι εκείνος είχε μια περιέργεια. Έτσι, δεν της χάλασε το χατίρι και σύντομα έφτασαν με τους άλλους μπροστά στα ερείπια του αρχαίου ναού.

Η μικρή πήδηξε κάτω από το μουλάρι και χώθηκε στον κό-σμο. Τότε το είδε για πρώτη φορά. Ήταν ένα κάτασπρο άγαλμα της Αφροδίτης γερμένο πάνω σ' ένα μεγάλο πλατάνι. Χαμηλά στα πόδια της είχαν πια μπλεχτεί πράσινα χορτάρια και βάτα. Θαρρούσες ότι από κει μέσα ξεπεταγόταν εκείνη η λευκόσαρκη μορφή που σε ύψος δεν ξεπερνούσε το ενάμισι μέτρο. Χέρια δεν είχε πια, ούτε μύτη και στήθη. Το λείο, στιλπνό της σώμα το έλουζαν από πάνω μέχρι κάτω τα σκαλιστά της μαλλιά. Σχεδόν άστραφτε καθώς οι σκόρπιες ακτίνες του ήλιου χάιδευαν τη γυαλιστερή της σάρκα. Ήταν τόσο, μα τόσο όμορφη!

Αλλά οι κάτοικοι, πάνω από εκατό άτομα, δεν κοιτούσαν τη γύμνια του υπέροχου μαρμάρινου κορμιού· μόνο τα μάτια της, που τους είχαν αιχμαλωτίσει. Γιατί δεν ήταν τα παλιά άσπρα, ψυχρά μαρμάρινα μάτια. Τώρα αυτά πήραν μιαν απόκοσμη τρομερή όψη και χαρρακώνονταν από δυο κόκκι-

νες γραμμές που σαν αίμα κατρακυλούσαν από τις κόγχες κι έφταναν χαμηλά στα σπασμένα της στήθη. Εκεί οι γραμμές εξαφανίζονταν, έσβηναν, λες και δεν είχαν εμφανιστεί ποτέ!

Ένας δυο χωρικοί έβγαλαν τα καπέλα τους κι έκαναν τον σταυρό τους. Άλλοι ψιθύριζαν μεταξύ τους:

«Κάτι κακό θα μας συμβεί. Θυμάστε και τότε... πριν δεκαπέντε χρόνια, με τον μεγάλο πόλεμο;»

«Έκλαιγε για έναν χρόνο. Από τότε έχω να τη δω έτσι», είπε ένας παππούς.

«Λέτε να έχουμε κάτι καινούργιο;» αναρωτήθηκε κάποιος.

«Αναμφισβήτητα. Η θεά μάς προειδοποιεί».

«Υπερβολές!» δήλωσαν μερικοί με υποτιμητικό ύφος κι έφυγαν.

Τους ακολούθησαν δυο τρεις, αλλά οι περισσότεροι έμειναν στη θέση τους. Γιατί τώρα την προσοχή τους είχε τραβήξει ένα άλλο, επίσης περίεργο θέαμα.

Η Γαλήνη στεκόταν μπροστά απ' όλους κοιτάζοντας το άγαλμα αποσβολωμένη. Είχε ακούσει πολλές φορές να μιλάνε γι' αυτό, αλλά ήταν η πρώτη φορά που το έβλεπε από κοντά, *σχεδόν ζωντανό*, όπως της πέρασε από το μυαλό σε μια στιγμή.

Ένωθε πολύ παράξενα, καθώς με τις μικρές, σχεδόν βελούδινες παλάμες της άγγιξε για μια στιγμή το παγωμένο μάρο και το παρηγόρησε με τη σκέψη της. Το χάιδεψε μερικές φορές κι αισθάνθηκε ένα περίεργο σύγκρου, μια ανατριχίλα πρωτόγνωρη. Σαν κάτι να έγινε μέσα της, ένας πραγματικός σεισμός! Μετά γύρισε σιγά σιγά προς τους χωρικούς, που την παρακολουθούσαν με κομμένη την ανάσα.

Η μικρή είχε τώρα ένα παράξενο βλέμμα που ανάβλυζε από τα κατακόκκινα, γαλάζια ματάκια της, τα οποία φαίνονταν σαν ματωμένα. Ανασήκωσε το χέρι της στο ύψος των

ώμων, κι όλοι μεμιάς οπισθοχώρησαν. Ξαφνικά από το στόμα της Γαλήνης βγήκε μια απόκοσμη, βαθιά φωνή.

«Έρχεται η καταστροφή, φύγετε... έρχεται το κακό, το κακό!»

Ύστερα λιποθύμησε μπροστά τους. Κανείς δε σάλειψε εκτός από τον πατέρα της, που όρμησε και τη σήκωσε στα χέρια του. Την ταρακούνησε. Η Γαλήνη απλώς έμοιαζε σαν να κοιμόταν. Τη μετέφερε στο μουλάρι τους και παράλληλα άρχισε να της ψιθυρίζει μια ευχή, καθώς την είχε κλείσει τρυφερά στον κόρφο του. Δεν πέρασαν παρά μερικές στιγμές κι ένιωσε ένα σφίξιμο στην πλάτη του. Η Γαλήνη ανασήκωσε το κεφάλι της. Τον κοίταξε και του είπε:

«Πάμε, μπαμπά;»

Ο Νικολής τη φίλησε στο μέτωπο και της έγνεψε καταφατικά.

Ξεκίνησαν, αλλά δεν είχαν κάνει πάνω από δέκα βήματα και η μικρή πισωγύρισε το βλέμμα της. Οι χωρικοί ήταν ακόμα δίπλα στο άγαλμα συζητώντας διάφορα. Κάπου εκεί ανάμεσα στις φυλλωσιές είδε και μια καμπούρικη φιγούρα, που όμως δεν ενδιαφερόταν για τη θεά. Εκείνος ο τύπος κοίταζε το κοριτσάκι που απομακρυνόταν. Τότε σήκωσε δειλά το χέρι και της έγνεψε μαζί μ' ένα συγκρατημένο χαμόγελο. Το ίδιο έκανε κι εκείνη. Μετά γύρισε το κεφάλι της μπροστά.

Σε λίγο η Γαλήνη και ο πατέρας της είχαν βγει από το δάσος και τραβούσαν τον ανηφορικό δρόμο τους. Σε μια στροφή φάνηκε από μακριά και το χωριό τους. Ο Ουρανός και πάλι τους καλωσόριζε.

2

Ο Ουρανός ήταν ένα απομονωμένο χωριό σε μία από τις πιο ψηλές κορυφές του Πενταδάκτυλου, της οροσειράς στη Βόρεια Κύπρο που σαν μια μεγάλη μαχαιριά αυλακώνει το νησί και το χωρίζει, θαρρείς, ανισομερώς στα δυο. Είχε μια θαυμάσια θέα προς την καταπράσινη πεδιάδα της Κερύνειας κι όταν ο ορίζοντας ήταν καθαρός, κυρίως το καλοκαίρι, αν είχες καλό μάτι, μπορούσες στο βάθος να δεις ακόμα και τη θάλασσα που στραφτάλιζε κάτω από τις λαμπερές αχτίδες του ήλιου.

Η τεχνολογική πρόοδος για τους κατοίκους του Ουρανού ήταν κάτι άγνωστο. Εκτός από δρόμους, στο χωριό δεν υπήρχε ηλεκτρικό, τηλέφωνο και πολλά άλλα που απολάμβαναν κυρίως στις πόλεις του νησιού. Τα νέα από τον έξω κόσμο έφταναν σπάνια σ' εκείνη την αετοφωλιά, συνήθως με κάποιους περιστασιακούς ταξιδιώτες που το κακό ριζικό τούς είχε στείλει εκεί. Άλλοτε, πάλι, έρχονταν και με κάποιους χωριάτες από διπλανά χωριά που είχαν πιο εύκολη επαφή με την πόλη. Όμως οι κάτοικοι του Ουρανού, όχι πάνω από εξακόσια ή επτακόσια άτομα, ήταν γενικά ευχαριστημένοι. Γιατί εκεί κυβερνούσε ο άρχοντας Θεοφύλακτος Σκιαδαρέσης.

Το αρχοντικό του ήταν στην ψηλότερη κορυφή του χω-

ριού κι από κάτω του ήταν κτισμένα τα σπίτια των άλλων κατοίκων. Στην πλειοψηφία τους ήταν Έλληνες και από τους υπόλοιπους οι περισσότεροι Τούρκοι. Σε μια άκρη ήταν και λίγες κατοικίες Εβραίων. Ουσιαστικά δύο εδαφικές προεξοχές είχε ο Ουρανός. Στη μια, αυτή που κοίταζε βόρεια, ήταν κτισμένος ο τουρκικός μαχαλάς και το τζαμί, ενώ στην άλλη προς τα νότια η συνοικία των χριστιανών με την όμορφη εκκλησία τους, την Ανάληψη.

Οι δυο συνοικίες έσμιγαν χαμηλότερα σε ένα πλάτωμα, εκεί που συνέκλιναν οι δυο κατηφορικοί κεντρικοί δρόμοι που τις διέσχιζαν και τελικά σχημάτιζαν μια ευρύχωρη πλατεία. Σ' αυτήν, πλακοστρωμένη απ' άκρη σ' άκρη, υψωνόταν ένας τεράστιος πλάτανος. Στα ριζά του είχε κτιστεί η μεγάλη μαρμάρινη βρύση με πέντε χοάνες νερού το οποίο συγκεντρωνόταν σε σμιλεμένα μαρμάρινα κάνιστρα· από εκεί έτρεχε χειμώνα καλοκαίρι γάργαρο και παγωμένο, αρκετό για την ύδρευση του χωριού.

Το μοναδικό καφενείο ήταν σε μια άκρη της πλατείας και ο Κίμων είχε απλώσει τα τραπεζάκια του κάτω από τον σκιερό πλάτανο. Ολόγυρα στην πλατεία υπήρχαν μικρά εμπορικά μαγαζιά: το μπακάλικο, που το είχε ο κυρ Ιγνάτιος Λαμπρόπουλος, αλλά και ο φούρνος του κυρ Λευτέρη Δημακάκου, το ζαχαροπλαστείο του κυρίου Οσμάν προς την τουρκική συνοικία, το φαρμακείο που το διαχειριζόταν ο Αβραάμ ο Εβραίος· ο Σελίμ Κούρτογλου είχε μαγαζί που πωλούσε ρούχα, υφάσματα και είδη ραπτικής, τα οποία ενδιαφέρουν κυρίως τις γυναίκες· αν, πάλι, ήθελες να βρεις πιάτα, κανάτια, μαχαίρια, πιρούνια και είδη σπιτιού, τότε θα πήγαινες στο μαγαζί του κυρίου Θανάση Αθανασίου.

Όλα αυτά και πολλά άλλα μπορούσε να τα βρει κανείς στην πλατεία και τις συνοικίες του Ουρανού. Ο άρχοντας εί-

χε ρυθμίζει τα πάντα κατά πώς του φαινόταν σωστό. Έτσι, υπήρχε τάξη, πειθαρχία και ειρήνη, ώστε σχεδόν κανείς από τους καλόκαρδους κατοίκους δεν παραπονιόταν στον Θεοφύλακτο. Γιατί ο άρχοντας και η οικογένειά του με τα πλούτη τους, αιώνες τώρα, διαφέντευαν σωστά τον τόπο όλο.

Αυτός ακριβώς ήταν και ο λόγος που είχε ωθήσει ακόμα και μερικούς Άγγλους από τις αρχές του εικοστού αιώνα ν' αγοράσουν κάποιες αγροικίες και δυο τρία σπίτια μέσα στο χωριό. Τα επισκέπτονταν συνήθως κάθε καλοκαίρι, για να μαζεύουν τις σοδειές τους αλλά και για να παραθερίσουν, μιας και το κλίμα εκεί ψηλά στο βουνό ήταν εξαιρετικό!

Ο Άρχοντας μαζί του είχε για βοηθούς και τους προεστούς του τόπου. Ήταν ευυπόληπτοι και ευκατάστατοι συντοπίτες του αλλά κι ο παπα-Λάμπρος, ο ιμάμης Ιμπραήμ και ο κυρ Δημήτρης Χριστοφόρου. Οι κάτοικοι τον έλεγαν Γερολαδά, μιας και οι κάσες του ήταν γεμάτες λίρες που δυο φορές τον χρόνο τις κατέβαζε στην αγγλική τράπεζα στην Κερύνεια με τη συνοδεία του αστυνόμου Λάβλυ. Επίσης, ο πρόεδρος του χωριού, ο Αντώνης Αντωνίου και ο αντίπαλός του και αντιπρόεδρος Γιαννάκης Ιωάννου ήταν ανάμεσα στους προεστούς. Στο συμβούλιό τους λάμβανε μέρος και ο δάσκαλος, ο Βαγγέλης Αρναούτης, που πλησίαζε πια στη σύνταξη, ο Εβραίος φαρμακοποιός και ο έμπορος Μιχαλάκης Αναγνώστου. Αυτός, με την αποκλειστική άδεια του άρχοντα, διαχειριζόταν τις σοδειές των χωρικών κι έφερνε στο χωριό με τα μουλάρια και τους ανθρώπους του πράγματα από την Κερύνεια αλλά και από το εξωτερικό.

Τούτη τη χρονιά τα πάντα πήγαιναν καλά, μέχρι τη μέρα που ο τρελο-Μεμέτης ανακάλυψε ότι η θεά δάγκρυζε πάλι και το ανακοίνωσε με τρόπο στην πλατεία του χωριού. Όλοι πάγωσαν, γιατί ήξεραν ότι κάτι κακό θα συνέβαινε. Λοιπόν, ο

Θεοφύλακτος είχε στείλει καμιά δεκαριά μπιστικούς του που θα διαπίστωναν αν οι φήμες ήταν πραγματικότητα. Όταν τελικά βεβαιώθηκε για την είδηση, δεν αργοπόρησε και το ίδιο απόγευμα κάλεσε τους προεστούς στο σπίτι του, για να συζητήσουν το ζήτημα.

Ο άρχοντας τους καλωσόρισε και κάθισαν στη βεράντα του μπροστά από τη μεγάλη τζαμαρία του δευτέρου ορόφου που έβλεπε δυτικά. Από εκεί μπορούσαν να θαυμάσουν το λυκόφως που έβαφε με ένα έντονο πορτοκαλί χρώμα τον απέραντο ουρανό. Τέτοια ώρα ήταν έντονη η επιθυμία τους για μια δροσερή ζιβανία και μεξέδες. Η Ματούλα, η οικονόμος του Θεοφύλακτου, που δούλευε στο αρχοντικό του από τα νιάτα της, πριν ακόμα πεθάνει η κυρά της, έτρεχε με δυο νεότερες κοπελούδες, ώστε να εξυπηρετήσουν τον κόσμο. Τέτοιες συναντήσεις είχαν όλοι οι προεστοί δυο φορές τον χρόνο, για να συζητούν τα προβλήματα του χωριού. Αλλά τώρα ήταν κάτι έκτακτο και, κατά πώς φαινόταν, σοβαρό: τα δάκρυα της Αφροδίτης!

«Εγώ το έχω δει άλλες τρεις φορές στη ζωή μου», είπε ο Θεοφύλακτος και ήπιε λίγη ζιβανία. Σκούπισε το παχύ μαύρο μουστάκι του και συνέχισε: «Η πρώτη ήταν το 1897. Τότε ήμουν μιτσή κι ο πατέρας μου ο Πολύκαρπος είχε πει ότι συνέβη γιατί είχαν πόλεμο οι Έλληνες και οι Τούρκοι. Και μετά ήταν το 1922. Οι Έλληνες είχαν μπει στη Σμύρνη. Παρά τις συμβουλές του Βενιζέλου να κάτσουν στ' αυγά τους, εκείνοι ξεσηκώθηκαν να καταλάβουν την Άγκυρα. Τελικά καταστράφηκαν. Έτσι δεν είναι, Βαγγέλη;»

«Έτσι είναι, άρχοντα», είπε ο δάσκαλος. «Θυμάμαι, τότε είχα πρωτοέρθει στο χωρικό μας. Άκουγα να λένε για την κυρά του δάσους. Πάω κι εγώ και τη βλέπω δίπλα στο εκκλησάκι της Παναγίτσας μας. Λίγες μέρες μετά την είδα για πρώτη φορά να κλαίει. Κανείς δεν ήξερε τον λόγο. Ρώτησα τότε

τον προκάτοχό μου, εκείνο τον σπάνιο άνθρωπο που πέθανε λίγα χρόνια μετά. Θυμάστε τον...»

«Τον κυρ Φρίξο Καστοριάδη δε λες;» ρώτησε ο Αβραάμ ο φαρμακοποιός.

«Τον θυμάμαι κι εγώ. Δίπλα του έμαθα τότε γράμματα», δήλωσε ο έμπορος Μιχαλάκης.

«Λοιπόν», συνέχισε ο δάσκαλος, «μου είχε πει την ιστορία, ότι τυχαία κάποιος συχωριανός μας είχε ανακαλύψει τον ναό της, πριν από εκατό και πλέον χρόνια».

«Τότε έκτισαν οι πρόγονοί μας το θαυματουργό εκκλησάκι της Παναγίας μας εκεί δίπλα, μεγάλη η χάρη της», πετάχτηκε ο παπάς και σταυροκοπήθηκε.

Κανείς δεν τον μιμήθηκε. Ο δάσκαλος όμως συνέχισε:

«Ο Φρίξος σε μία περιήγησή μας μου έλεγε ότι αυτό το άγαλμα, όπως πίστευαν οι κάτοικοι του τόπου μας, είχε τρόπον τινά μαγικές ιδιότητες... ή μάλλον προφητικές. Δηλαδή, όταν παρουσιάζονταν οι κόκκινες γραμμές στα μάτια, τότε σύντομα θα συνέβαινε κάτι σημαντικό. Αυτό επιβεβαιώθηκε όταν το 1922 έγινε η καταστροφή στη Σμύρνη».

«Δίκιο έχεις», είπε ο Θεοφύλακτος. «Ύστερα ήταν και το 1940 που είχε ξεσπάσει ο πόλεμος στην Ευρώπη. Θυμάστε τη θεά που δάκρυζε, δάκρυζε... τελειωμό δεν είχε το κόκκινο από τα μάτια της».

«Δάσκαλε, εσύ που είσαι γραμματιζούμενος, πώς το εξηγείς;» ρώτησε ο κυρ Γιαννάκης, ο αντιπρόεδρος.

«Τι να σας πω», απάντησε εκείνος, καθώς απολάμβανε τα μυρωδάτα κουπέπια που είχε μπροστά του. Ανακάθισε, σκούπισε το στόμα του και συνέχισε: «Από επιστημονικής άποψης δεν μπορώ να το εξηγήσω. Βέβαια, οι ιστορικές πηγές λένε...»

Ο δάσκαλος πήρε ένα περισπούδαστο ύφος κι άρχισε να εξηγεί την ιστορία της θεάς.

Η Αφροδίτη ήταν κόρη του θεού Ουρανού και γεννήθηκε στον αφρό της θάλασσας. Συγκεκριμένα στο μέρος που λέγεται «Πέτρα του Ρωμιού», σε μια ακτή της Πάφου, στη νοτιοδυτική Κύπρο. Αναδύθηκε από τη θάλασσα κι εκεί τη φρόντισαν οι θεραπαινίδες της, οι Ώρες. Μετά, πεντάμορφη καθώς ήταν, μεταφέρθηκε στον Όλυμπο, όπου την είδε ο Δίας και θαμπώθηκε. Λοιπόν, την κράτησε κοντά του δίνοντάς την ως σύζυγο στον Ήφαιστο. Κατά την αρχαιότητα η λατρεία της διαδόθηκε τόσο πολύ στην Κύπρο, που ναοί της βρίσκονταν σχεδόν παντού.

«Ωραία η ιστορία σου, δάσκαλε, αλλά πού θες να καταλήξεις; Τι γνώμη έχεις για το φαινόμενο που χρόνια είχαμε να δούμε;» ρώτησε ο Γερολαδάς μασουλώντας ένα κομμάτι λούντζα. «Πρέπει να φοβόμαστε;»

«Δεν ξέρω», είπε με απάθεια ο δάσκαλος. «Κοιτάξτε, ας αφήσουμε το θέμα να δούμε πού θα μας οδηγήσει».

«Μήπως πρέπει να πάρουμε μέτρα;» ρώτησε ο ιμάμης.

«Τι... τι μέτρα;» ρώτησε ο Γερολαδάς με αγωνία, μιας και φοβόταν ότι το συμβούλιο θα του ζητούσε έκτακτη οικονομική χορηγία.

«Φίλοι, πιστεύω ότι δεν πρέπει να φοβόμαστε ιδιαίτερα», είπε ο δάσκαλος.

«Πώς το λες αυτό;» ρώτησε ο παπάς. «Αφού κάθε φορά που βλέπουμε τα κόκκινα δάκρυα κάτι γίνεται».

«Σωστό. Αλλά θυμηθείτε: Μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει ποτέ κάτι κακό μέσα στο χωρό μας».

«Σ' αυτό δεν έχει άδικο ο δάσκαλος», είπε ο Γερολαδάς με ένα αμυδρό χαμόγελο στο πρόσωπό του.

«Δάσκαλε, τι μας προτείνεις; Να μείνουμε αδρανείς;» ρώτησε ο Λάβλυ καπνίζοντας το τσιγάρο του.

Πετάχτηκε ο έμπορος και είπε:

«Ίσως τελικά ούλλα τούτα είναι μια ακόμα πελλάρα του Μεμέτη».

«Δεν έχεις άδικο», είπε ο Λάβλυ. «Εμένα τόσες φορές μου έχει σπάσει τα τζάμια με τη σφεντόνα του. Και σε σένα, παπά μου, πόσες φορές σου έχει πετάξει πυροτεχνήματα τη μέρα της Ανάστασης;»

«Και σε σένα, Αβραάμ, το Πάσχα κατεβαίνει στα σπίτια σας, στα Ουβρέικα στον κάτω μαχαλά και σας πετάει στρακαστρουκές με τα παιδιά», παρενέβη από πίσω ο Αρσένης που παρακολουθούσε την κουβέντα.

«Συμφωνώ», είπε ο φαρμακοποιός.

«Αστυνόμε, φταις κομματάκι», πετάχτηκε ο παπάς. «Αν τον είχες κλείσει για λίγο στο φρέσκο...»

«Μια και δυο φορές το έχω κάνει; Του έχω δώσει και ξύλο. Τι άλλο να κάνω; Να το σκοτώσω;»

«Υπερβολές», πετάχτηκε ο ιμάμης. «Αυτός είναι φτανός. Είκοσι χρόνων γάρος με μυαλό παιδιού».

«Δίκιο έχει», συμφώνησε ο Θεοφύλακτος. «Αλλά μην ασχολούμαστε άλλο με τούτον. Οι δικοί μου που είδαν το άγαλμα μου είπαν ότι είναι αληθινά τα δάκρυα. Προσπάθησαν και τα έσβησαν στην αρχή με πανί. Έμειναν εκεί κάμποσο και μετά από λίγο η γραμμή στα μάτια πάλι εμφανίστηκε».

«Σύντροφοι, πιστεύω ότι δεν πρέπει να φοβόμαστε πολύ», είπε ο πρόεδρος.

«Συμφωνώ», είπε ο αντιπρόεδρος, ρίχνοντας μια επιδοκιμαστική ματιά στον αντίπαλό του.

«Έτσι είναι», πετάχτηκε ο Θεοφύλακτος. «Μάλιστα, θα κάνω μια ανακοίνωση. Πρόεδρε, να την πεις στον κόσμο με τους τελάληδες, ώστε κανείς να μη φοβάται, γιατί έχουμε τη βοήθεια του Θεού».

Όλοι έδειξαν να συμφωνούν με τα λόγια του. Ήταν τώ-

ρα πιο ήρεμοι. Συνέχισαν, λοιπόν, να απολαμβάνουν τα μεζεδάκια τους και να πίνουν με όρεξη, πιστεύοντας ότι σε λίγες μέρες τα δάκρυα της θεάς θα ήταν πολύ μακρινά για να τα θυμούνται. Τίποτα δεν μπορούσε να διαταράξει περισσότερο την ησυχία στον Ουρανό.

Είχε πια βραδιάσει για τα καλά, όταν οι προεστοί αποχαιρέτησαν τον Θεοφύλακτο. Βγήκαν και τράβηξαν ο καθένας για το σπίτι του. Ο άρχοντας τους έβλεπε από τη μεγάλη τζαμαρία του αρχοντικού του, στον ψηλό δεύτερο όροφο. Κατηφόριζαν στο πλατύ σοκάκι που μετά από καμιά πενήνταριά μέτρα έστριβε και χανόταν μέσα στο χωριό. Πότε πότε έβαζε στο στόμα του το τσιμπούκι του ναργιλέ που κάπνιζε κι άφηνε τον διάφανο, ευωδιαστό καπνό να δραπετεύει έξω απ' το ανοιχτό παράθυρο.

Για να δούμε τώρα τι καινούργια συμφορά προμηνάει η θεά, σκεφτόταν. Και μετά είναι και το άλλο που έγινε στο άγαλμα με την αναδεξιμά μου, τη Γαλήνη. Παράξενο. Απόψε κανείς δεν έκανε κουβέντα. Γιατί άραγε; Μου είπαν ότι γούρλωσε τα μάτια και τους έλεγε παλαβωμάρες. Χμ... λες να συμβαίνει κάτι με το κοριτσάκι μου; Ίσως θα πρέπει να βάλω τον Αρσένη να ρίξει μια ματιά προς το σπίτι του ηλίθιου του χαζο-Νικολή. Αν μάθει ότι παλιότερα η συχωρεμένη Αφροδίτη που εργαζόταν εδώ μου είπε μια μέρα... Α μπα, όχι. Καλύτερα το μυστικό να μείνει στον τάφο μαζί της. Δε θέλω ανακατέματα μετά από τόσα χρόνια.

3

Κανείς δεν ήξερε από πού ήρθε. Κάποιο καλοκαίρι ήταν που πρώτο το Ξεροβούνι τον γνώρισε –εκεί, μέσα στο δάσος, είχε φτιάξει το πρόχειρο ξύλινο καλύβι του– και μετά ο Ουρανός. Μια μέρα εμφανίστηκε στην κεντρική πλατεία ένα εικοσάχρονο ξυπόλυτο παλικάρι, σχετικά κοντό. Έτσι δηλαδή έδειχνε, μιας και είχε ένα φυσικό ελάττωμα που τον ανάγκαζε κάπως να γέρνει μονόπαντα· το ένα του πόδι ήταν λίγο πιο κοντό, ή πιο στραβό από το άλλο. Επίσης, είχε και μια καμπουρίτσα στην πλάτη. Όλα αυτά του έδιναν ένα αστείο παρουσιαστικό και γι’ αυτό δεν κίνησε ποτέ τον φόβο εκείνος ο ζωντανός καραγκιόζης.

«Τσατσάρες, τοιμπιδάκια, κουμπιά... Τσατσάρες, τοιμπιδάκια, κουμπιά... Έχω και κορδέλες για τις όμορφες κοπέλες. Ελάτε... ελάτε, θαυμάστε κι αγοράστε. Έχω και σφυρίχτρες, έχω και βελόνες, έχω και κλωστές!»

Αυτό ήταν το λογύδριο που επαναλάμβανε ελληνικά και τουρκικά, ώστε να έχει πελάτες απ’ όλους τους μαχαλάδες που θα ψώνιζαν από το ταψί του, δηλαδή το φορητό μαγαζάκι του. Ήταν γεμάτο με τέτοια μικροπράγματα και το είχε κρεμάσει με σχοινί από το σβέρκο του. «Μεμέτης» συστήθηκε στον κόσμο που κοίταζε. Εκείνη τη μέρα τον πλησίασαν μερικές γυ-

ναΐκες που περνούσαν από την πλατεία και του έδωσαν πιο πολύ ελεημοσύνη παρά αγόρασαν από τηνπραμάτεια του.

Ο πρόεδρος, που απολάμβανε τον πρωινό καφέ του, τον κάλεσε και τον ρώτησε από πού κρατούσε η σκούφια του. Ο Μεμέτης πλησίασε, είπε τ' όνομά του, και κάθισε σταυροπόδι στις λευκές πλάκες του εδάφους. Μετά άρχισε να λέει την ιστορία του.

Σύμφωνα με τα λεγόμενά του ήταν ένας από τους γυρολόγους που περιόδευαν στο νησί πουλώντας τηνπραμάτεια τους. Καταγόταν από ένα τουρκοχώρι στα μέρη της Λεμεσού, αλλά μιας κι εκεί δεν υπήρχε πολλή δουλειά, ασχολήθηκε με το εμπόριο.

Η νέα άφιξη στο χωριό διαδόθηκε με τον αέρα και σύντομα ο Μεμέτης έγινε οικεία φιγούρα στους χωρικούς. Σε λίγες μέρες απόκτησε και την εύνοιά τους, ειδικά όσων σύχναζαν στην πλατεία. Γιατί, εκτός από μικροπράγματα, ήξερε να πουλάει και καλαμπούρια, πράγμα που μερικές φορές τού απέδιδε περισσότερα!

«Πού κάθεσαι τώρα, βρε αφορισμένε;» τον ρώτησε μια μέρα ο παπα-Λάμπρος στην πλατεία, ενώ έπινε το κρασάκι του.

«Εγώ... μα δεν έχω σπίτι».

«Και γυρνάς στον δρόμο αριστερά και δεξιά;» ρώτησε ο τοκογλύφος του χωριού από δίπλα.

«Ο ουρανός και τα αστέρια είναι το ξενοδοχείο μου· η γη το κρεβάτι μου, άρχοντά μου».

«Καλά, τώρα που είναι καλοκαίρι, έχει και ζέστη, βολεύεται στο ύπαιθρο. Σαν έρθει ο χειμώνας; Κι εδώ πάνω πιάνει χιόνι. Τι σκοπεύεις να κάνεις;» ρώτησε με τη σειρά του ο δάσκαλος.

«Μέχρι τότε έχει ο Αλλάχ. Ίσως όμως φτιάξω ένα καλύβι στο δάσος».

«Εγώ πιστεύω ότι πρέπει κάπου να εγκατασταθείς. Αν πας στον τουρκομαχαλά...» ξεκίνησε να ξεδιπλώνει τη σκέψη του ο Κίμων ο καφετζής που από ώρα παρακολουθούσε την κουβέντα.

Λίγο μετά ο Μεμέτης ανασηκώθηκε, τους ευχαρίστησε και λέγοντας το τροπάριό του –«τσατσάρες, τσιμπιδάκια, κουμπιά...»– έφυγε για τον τουρκομαχαλά.

Μερικές φορές ο Μεμέτης εξαφανιζόταν για μέρες. Μα όταν έκανε πάλι την εμφάνισή του, οι χωρικοί άκουγαν πρώτα πρώτα εκείνο το σύντομο λογύδριό του σαν προπομπό του τρελού τους, που διαρκούσε μερικές ώρες κάθε φορά και αντηχούσε σε όλες τις ρούγες του Ουρανού. Μετά κατέβαινε στην πλατεία. Εκεί ο Μεμέτης έβλεπε Έλληνες και Τούρκους αργόσχολους που λιάζονταν. Τους πλησίαζε, έκαμπτε τη στραβή μέση του και κατάφερνε να ξεκλέψει καμιά μπουκιά από τους μεξέδες τους ή καμιά γουλιά από τη ζιβανία τους.

Με τον καιρό τα παιδιά του χωριού τον είχαν πάρει χαμπάρι και, διστακτικά στην αρχή αλλά πιο θαρρετά μετά, του κάνανε χουνέρια. Έτσι, τη μια μέρα τού έβαζαν σχοινάκι καθώς περνούσε από έναν στενό δρόμο κι ο στραβοπόδαρος, όπως τον αποκαλούσαν, μπερδευόταν και κουτρουβαλιαζόταν. Τότε του έπεφτε από τον λαιμό του το πλατύ ταψί και οι πολύχρωμες κουβαρίστρες έφευγαν από τον επάνω τουρκομαχαλά και κυλούσαν μέχρι κάτω την πλατεία.

Άλλη μέρα, σαν περνούσε από κάποιο σοκάκι, τα παιδιά, που ήταν πάνω σε στέγες, του έριχναν νερό με τον κουβά και τον έκαναν λούτσα. Βρεγμένος καθώς ήταν, ο Μεμέτης κατέβαινε στην πλατεία επαιτώντας κάποιο ξεροκόμματο, και ίσως λίγα σέντσια –ή, στην καλύτερη περίπτωση, ένα δυο σελίνια– από τους καλοκάγαθους κατοίκους τ' Ουρανού. Κυρίως το δεύτερο, γιατί στην κατάσταση που τον έβλεπαν οι

χωρικοί, περισσότερο ελεημοσύνη τού έδιναν παρά αγόραζαν από τα ψιλοπράγματά του.

Στο τέλος κι ο ίδιος κατάλαβε πως η επαιτεία απέδιδε περισσότερα. Έτσι το αποφάσισε και παράτησε το εμπόριο. Επιπλέον, σκέφτηκε: *Καλύτερα η ελεημοσύνη και το τσάμπα φαγητό· άντε να κάνω και κανένα θέλημα. Οι άνθρωποι εδώ είναι καλόβολοι κι εγώ εξασφαλίζω εύκολα τον επιούσιο!*

Λοιπόν, μια μέρα ξεφορτώθηκε το ταψί με τα μικροπράγματα. Στο εξής άρχισε ν' ασχολείται με τους ανθρώπους και σύντομα έγινε ένας από τους κατοίκους του Ουρανού, που θα έλεγε κανείς ότι τον είχαν υιοθετήσει.

«Εμένα δε μ' αρέσει η φάτσα του», έλεγε μια μέρα ο νταής του χωριού, ο Αρσένης Βόρτος.

Έπινε ούζα στην πλατεία με τον Λευτέρη τον φούρναρη και τον Ιγνάτιο που είχε το μπακάλικο. Ο Αρσένης ήταν ο πιο έμπιστος του Θεοφύλακτου. Σαραντάρης σχεδόν, αγριόφατσα, σωστό δίμετρο θηρίο στην κορμουςτασιά. Τριγύριζε σαν το σκυλί στο χωριό και, όταν έβλεπε κάτι ύποπτο, το πρόφτανε στον άρχοντα. Γι' αυτό και ο Θεοφύλακτος του είχε κόψει μισθό. Ήταν νταής, και πολλές φορές τσακωνόταν με τον κόσμο για ασήμαντες αφορμές. Αλλά μιας και είχε τις πλάτες του άρχοντα, σχεδόν πάντα γλίτωνε την τιμωρία από τον ασπινόμο Λάβλυ.

«Πρώτα πρώτα είναι Τούρκος. Και μετά είναι... είναι κάτι... μα δεν είδατε τη μούρη του;»

«Η δική σου είναι καλύτερη;» πέταξε ο Ιγνάτιος στον Αρσένη και γέλασαν μερικοί εκεί γύρω.

«Ναι, ναι, γελάτε... Να δείτε που θα μας φέρει προβλήματα αυτός ο διάολος», είπε απότομα και χτύπησε το χέρι του στο ξύλινο τραπέζι κάνοντας τα σκεύη να χοροπηδήσουν.

«Τα παραλές», είπε ο Ιγνάτιος. «Ο ανθρωπάκος έρχεται και μας διασκεδάζει».

«Μου κάνει και θελήματα... εγώ είμαι ευχαριστημένος», είπε ο φούρναρης. «Ό,τι και να του ζητήσω –να φέρει απ’ εκεί ένα ταψί, να πάει αλλού ένα φαγητό– είναι πρόθυμος. Λοιπόν, του δίνω κι ένα κομμάτι ψωμί. Όχι λεφτά... ποτέ».

«Βρε, κάτι κρύβει, ο πελλός!» επέμεινε ο Αρσένης και άναψε το τσιγάρο του φουρκισμένος.

«Υπερβολές όπως πάντα», είπε ο καφετζής κι άφησε έναν καφέ στο διπλανό τραπέζι.

«Εσύ να κοιτάς τα μπρίκια σου! Ακούς;» του πέταξε ο νταής νευριασμένος.

Ο καφετζής τον κοίταξε υποτιμητικά κι έφυγε για το μαγαζί του. Μετά ο νταής συνέχισε:

«Έγινε κι ο Κίμων κριτής μας. Τέλος πάντων... τι έλεγα; Α ναι. Ο στραβοκάνης που ξεφύτρωσε από το πουθενά θα μας κάνει κακό μια μέρα, χωρκανοί».

«Ο άρχοντας τι σου λέει; Του το είπες;»

«Εννοείται, Λευτέρη. Αν και τα ξέρει ούλλα πριν του αναφέρω κάτι. Μου είπε να έχω τον νου μου».

«Έμαθες τίποτα περίεργο για τον Μεμέτη;» ρώτησε ένας άλλος που καθόταν στην παρέα τους.

Αλλά ο Αρσένης δεν πρόλαβε ν’ απαντήσει, γιατί από μια μεριά ακούστηκε θόρυβος κι όλοι γύρισαν. Το θέαμα ήταν τουλάχιστον για γέλια. Ερχόταν ο Μεμέτης και πάνω του είχαν κρεμασμένα δεκάδες κουδούνια. Από πίσω τον είχαν πάρει οι πιτσιρίκοι και τον γιουχάιζαν. Ήταν σαν ζώο με πολλά κουδούνια πάνω του, μικρά και πιο μεγάλα. Κάθε φορά που ένα παιδί τού έριχνε και μια ξυλιά στα πισινά με μια βίτσα, ο Μεμέτης γκάριζε σαν γάιδαρος. Από μπροστά του, πάλι, πήγαινε ένα άλλο παιδί που του είχε δέσει στον λαιμό ένα σχοινί και τον τραβούσε.

Σε μια στιγμή αυτός ο αστείος όμιλος έφτασε στις βρύσες.

Εκεί ο Μεμέτης έριξε λίγο νερό στο στόμα του. Το ίδιο έκαναν και τα παιδιά που τώρα σκέφτηκαν άλλο βάσανο για τον ταλαίπωρο τρελό. Άρχισαν να του πετούν νερά από τις μαρμαρένιες γούρνες. Σύντομα ο χώρος ολόγυρα γέμισε νερά, ενώ ο κόσμος γελούσε. Ύστερα, το παιδί που κρατούσε το σχοινί το τράβηξε και πάλι. Έτσι ο Μεμέτης τον ακολούθησε. Αλλά ενώ περνούσαν από το κέντρο της πλατείας, ο Αρσένης άπλωσε το πόδι του κι ο καμπούρης ξαπλώθηκε φαρδύς πλατύς στις πλάκες. Άλλα γέλια τώρα, καθώς ο καρραγιόξης άρχισε πάλι να γκαριίζει πιο δυνατά. Όλοι συμφώνησαν ότι τούτος ο σαλιμπάγκος ήταν ο καλύτερος που πέρασε ποτέ από το χωριό τους.

Τότε έγινε κάτι που κανείς δεν περίμενε. Έτυχε και κατέβαινε η μικρή Γαλήνη με τον πατέρα της. Εκείνη του ξέφυγε από το χέρι κι έτρεξε προς τον πεσμένο Μεμέτη. Άρχισε να φωνάζει σαν τρελή και ν' αποδιώχνει τ' άλλα παιδιά, ενώ όλοι στην πλατεία είχαν μείνει αποσβολωμένοι, κάνοντας έναν μεγάλο κύκλο γύρω τους. Η Γαλήνη πήρε ένα ποτήρι νερό από ένα τραπέζι, του το έδωσε και του χαμογέλασε με καλοσύνη. Ο Μεμέτης το ήπιε, την κοίταξε στα μάτια και είδε ένα δάκρυ να κατακυλά στο ροδοκόκκινο μαγουλάκι της. Έκανε ν' απλώσει το δάχτυλό του στα γαλανά ματάκια της, αλλά το μετάνιωσε, τραβήχτηκε και της είπε:

«Πώς σε λένε;»

«Γαλήνη».

«Σ' ευχαριστώ για το νερό, μικρή μου Τριανταφυλλένια. Δε θα το ξεχάσω ποτέ!»

Εκείνη πάγωσε. Μόνο ο πατέρας της την αποκαλούσε έτσι. Μια περιεργή ησυχία είχε απλωθεί στην πλατεία, ενώ ψιθυροί πήγαιναν κι έρχονταν. Η μικρή τον βοήθησε και σηκώθηκε.

«Τι θα γίνει τώρα, Γαλήνη;» πέταξε ένα παιδί.

«Θα μας αφήσεις να παίζουμε;» διαμαρτυρήθηκε ένα άλλο.

Και πριν η μικρή δώσει απάντηση, ο Μεμέτης άρχισε να χοροπηδάει, να χορεύει, και γκαρίζει πάλι σαν γαϊδούρι, ενώ τα κουδούνια πάνω του ηχούσαν εκκωφαντικά. Ήταν, θαρρείς, το σινιάλο. Τότε όλα τα παιδιά άρχισαν πάλι να τον περιπαίζουν. Ο Νικολής μάζεψε την κόρη του και τα παιδιά άρχισαν να τραβούν το σχοινί. Συνέχισαν την πορεία τους μέσα από την πλατεία και, αφού έφεραν έναν γύρο με τον Μεμέτη, τράβηξαν προς κάποια ρούγα.

Η Γαλήνη κι ο πατέρας της επέστρεψαν στο σπίτι τους. Εκεί η μικρή άρχισε να ετοιμάζει το μεσημεριανό τους. Είχε πια μεγαλώσει και μπορούσε, πέρα από τα μαθήματά της, να αναλάβει και το νοικοκυριό. Βέβαια, δεν ήταν ακόμα τόσο γρήγορη, αλλά τα κατάφερνε τέλεια. Σύντομα όλα ήταν έτοιμα κι άρχισαν να γευματίζουν. Εκείνος ήταν αμίλητος. Ξαφνικά τη ρώτησε απότομα:

«Τι ήταν αυτά σήμερα με τον τρελό;»

«Δεν καταλαβαίνω», του είπε και του έβαλε λίγο κρασί.

Εκείνος το κατέβασε μονορούφι. Μετά συνέχισε: «Τι δουλειά είχες μ' αυτόν; Δε σου έχω πει ότι δε θέλω πολλά πολλά με τους Τούρκους;»

Εκείνη σιώπησε.

Ο Νικολής έφαγε λίγο από το πιάτο του και σηκώθηκε. Πήγε φουρκισμένος μέχρι το παράθυρο, τράβηξε το κουρτινάκι και διαπίστωσε ότι ο δρόμος ήταν έρημος. Κοίταξε τώρα τη μικρή που έτρωγε αμίλητη και της είπε πιο ήρεμα: «Δεν καταλαβαίνεις; Δε θέλω να μας βγει το όνομα ότι κάνουμε παρέα με Τούρκους... και μάλιστα με τον καμπούρη!»

«Μα, πατέρα, δεν είδες τι του έκαναν τα παιδιά; Κανείς δεν τον υπερασπίστηκε. Είναι κι αυτός πλάσμα του Θεού».

«Και σένα τι σε νοιάζει; Δεν είχες δικαίωμα να επέμβεις».

«Σε μια άκρη ήταν ο αστυνόμος Χασάν. Δεν έκανε τίποτα για να...»

«Τότε, εσύ γιατί μπήκες στη μέση;»

Για λίγο κανείς δε μιλούσε. Μετά ο Νικολής την πλησίασε και της είπε καλοσυνάτα: «Καλή μου, δε θέλω να έχεις επαφές με Τούρκους. Θα μας βγει το όνομα. Αύριο μεθαύριο πώς θα παντρευτείς; Αν μαθευτεί ότι σχετίζεσαι με δαύτους, τότε κανένα παλικάρι του χωρού...»

«Ω καλά, πολύ μακριά το πας!»

«Εδώ οι κοπέλες παντρεύονται μικρές. Λοιπόν, πρέπει να φροντίζω από τώρα. Κάνω ήδη αιματηρές οικονομίες για την προίκα σου. Ευτυχώς που ο νονός σου, ο Θεοφύλακτος, μας δίνει ρεγάλο κάθε χρόνο στα γενέθλιά σου. Αν, λοιπόν, εγώ κάνω τόσον κόπο, αξίζει εσύ... Ω Θεέ μου, αυτό μου έλειπε τώρα, να πιάσεις φιλίες με τον Μεμέτη!»

Σταυροκοπήθηκε κι επέστρεψε στην καρέκλα του. Έβαλε κρασί στο ποτήρι του και το κατέβασε μονορούφι. Το ίδιο έκανε και μ' ένα δεύτερο. Δεν έφαγε παρά λίγες μπουκιές και σταμάτησε πάλι. Κοίταξε τη μοναχοκόρη του, της έσφιξε την παλάμη και τη ρώτησε γλυκά και ήρεμα: «Θα μου υποσχεθείς, άγγελέ μου, ότι δε θα κάνεις παρέα με Τούρκους;»

Του έγνεψε καταφατικά, αν και διστακτικά.

«Ούτε και με τον Μεμέτη, έτσι;» συμπλήρωσε ο Νικολής. Η μικρή δε μίλησε.

«Εννοώ “καλημέρα, καλησπέρα”... τίποτα περισσότερο. Δε θέλω να το μάθει ο νονός σου και να μας κόψει την επιδότηση. Ξέρεις πόσο μας βοηθούν αυτά τα λεφτά;»

«Ναι, πατέρα», είπε η μικρή και σταμάτησε να τρώει.

«Εγώ, κοριτσάκι μου, δεν έχω άλλον στον κόσμο. Το ίδιο θα έλεγε και η συχωρεμένη η μάνα σου. Αν δε με στηρίξεις εσύ, πώς... πώς θα τα καταφέρω; Καταλαβαίνεις;»

«Ναι, πατέρα», απάντησε μηχανικά η μικρή κάπως στενοχωρημένη.

Δεν αντάλλαξαν άλλη κουβέντα.

Όμως η Γαλήνη κατάλαβε για πρώτη φορά πόσο διέφεραν οι άνθρωποι του χωριού της. Έλληνες και Τούρκοι μπορεί να ζούσαν εκατοντάδες χρόνια μαζί, αλλά ήταν δύο διαφορετικοί κόσμοι. Μπορεί να ανάπνεαν τον ίδιο αέρα, αλλά ήταν ουσιαστικά ξένοι.

Εκείνη τη μέρα η Γαλήνη πήγε στο σχολείο της και το μεσημέρι επέστρεψε στο σπίτι. Είχε μαγειρέψει και μέχρι να έλθει ο πατέρας της από το χωράφι μελετούσε. Σε μια στιγμή κοίταξε το ρολόι του τοίχου. Παραξενεύτηκε, γιατί η ώρα κόντευε τέσσερις και ο Νικολής δεν είχε φανεί. Το μυαλό της πήγε στο κακό. Πρώτη φορά συνέβαινε κάτι τέτοιο.

Θα πάω στην πλατεία που μαζεύονται οι άντρες. Σίγουρα κάποιος θα ξέρει κάτι, σκέφτηκε.

Βγήκε και άρχισε να κατηφορίζει το στενό δρομάκι σκεπτική. Άξαφνα το μάτι της έπεσε σε κάτι παράξενο που το πηγαινοέφερε ο ανοιξιάτικος αγέρας.

Μπα, τι είναι τούτο; Ένα φύλλο χαρτί. Κι έχει και γράμματα...

Έκανε να το πιάσει, αλλά ο αέρας το διεκδίκησε. Η Γαλήνη άρχισε να το κυνηγάει και τελικά το στρίμωξε σε μια πόρτα. Το τσάκωσε, κι άρχισε να διαβάζει:

ΕΛΛΗΝΕΣ, Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ ΕΦΤΑΣΕ.

ΠΑΡΤΕ ΤΑ ΟΠΛΑ.

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΣΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΟΚΑ,
ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ,

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ.
ΕΞΩ ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΖΗΤΩ Η ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Λίγες γραμμές, λίγες λέξεις γεμάτες νόημα κι ελπίδα. Η μικρή χαμογέλασε και έχωσε το χαρτί στην τσέπη της. Συνέχισε να κατηφορίζει. Σκεφτόταν αυτά τα λόγια που και η ίδια είχε στο μυαλό και στην καρδιά της από τότε που κατάλαβε ότι ήταν Ελληνίδα και ότι το νησί της, αυτό το κομμάτι της Ελλάδας, ήταν στην κατοχή μιας ξένης δύναμης, της Αγγλίας. Αν και ποτέ στη ζωή της δεν είχε δει Άγγλο πλην του καλοκάγαθου, χοντρομπαλά, κοκκινομούρη αστυνόμου Λάβλυ, λίγο πολύ άκουγε τον κόσμο να σιγοψιθυρίζει άσχημα σχόλια για τους Λόρδους.

Και τώρα ζητούν... μα τι έλεγε αυτό το χαρτί; Το ξαναπήρε στα χέρια, στάθηκε σε μια γωνιά και το διάβασε πιο προσεκτικά.

Χμ... τούτη εδώ η ΕΟΚΑ μάς καλεί σε επανάσταση. Άραγε θα χυθεί αίμα; Πάντως, εγώ έναν αφέντη ξέρω στον Ουρανό, τον νομό μου τον Θεοφύλακτο, και είμαι πολύ ευχαριστημένη.

Αυτά κι άλλα πολλά σκεφτόταν, όταν φτάνοντας στην άκρη της πλατείας άκουσε μια βουή. Πέταξε ενστικτωδώς μακριά το χαρτί και στάθηκε σ' ένα κάπως πιο υπερυψωμένο μέρος έχοντας γενική άποψη. Είδε κάτω στην πλατεία πολύ κόσμο, και προσπάθησε να εντοπίσει τον πατέρα της. Στο κέντρο της σύναξης στέκονταν παραταγμένοι με τα όπλα στα χέρια καμιά εικοσαριά στρατιώτες.

Αυτοί πρέπει να είναι οι Άγγλοι... θυμάμαι τις στολές από τις φωτογραφίες που μας έχει δείξει ο δάσκαλος, σκέφτηκε.

Δίπλα σ' έναν γαλονά στεκόταν ο Λάβλυ που ήξερε ελληνικά και μετέφραζε τα λόγια του αξιωματικού.

«Αυτό που έγινε σήμερα στο χωρικό σας συνιστά προδοσία. Μας ειδοποίησαν από την Κερύνεια ότι φυλλάδια ανταρτών της βρομερής ΕΟΚΑ πετάχτηκαν κι εδώ, όπως σε διπλανά χωρικά. Τα βρήκαμε... είναι εδώ ολόγυρά σας, ορίστε!» είπε ο Άγγλος κι έδειξε ανάμεσα στα πόδια του κόσμου. «Πράγμα που σημαίνει ότι κάποιος ή κάποιοι από εσάς είναι μέλη της απεχθούς τρομοκρατικής οργάνωσης που θέλει να καταστρέψει την ειρήνη. Λοιπόν, περιμένω να μου πείτε ποιος ή ποιοι είναι, κι εγώ δε θα προβώ σε αντίποινα».

«Αντίποινα για μερικά παλιόχαρτα, λοχαγέ;»

«Εσύ ποιος είσαι;»

«Λέγομαι Ευάγγελος Αρναούτης και η Αυτής Μεγαλειότητα με έχει διορίσει δάσκαλο εδώ». Προχώρησε μπροστά απ' όλους και με θάρρος είπε: «Σας διαβεβαιώνω, τούτοι οι φτωχοί είναι ούλλοι νομοταγείς».

«Άλλα, όμως, έμαθα», είπε ο αξιωματικός. «Εδώ κρύβονται κατάσκοποι. Τούτα τα φυλλάδια το αποδεικνύουν».

«Μπορεί να ήρθε κάποιος το βράδυ και να τα πέταξε στα κρυφά».

«Ποιος είσαι εσύ;» ρώτησε ο Άγγλος.

«Ονομάζομαι Αβραάμ κι έχω το φαρμακείο. Να, δες, εκεί πέρα είναι».

«Λοιπόν;»

«Εμείς το βράδυ κοιμόμαστε και δεν...»

«Αστυνόμε Λάβλυ, δεν άκουσες τίποτα; Δεν είδες κάτι;»

«Τίποτα, κυρ λοχαγέ. Έχω στην υπηρεσία μου και δυο Τούρκους, τον Χασάν και τον νεαρό Σουλεϊμάν. Χτες το βράδυ περιπολούσαμε ούλλοι. Δεν είδαμε κάτι ανησυχητικό».

«Άρα υπονοείς ότι τούτα τα παλιόχαρτα έπεσαν από τον ουρανό;» ρώτησε ειρωνικά ο άλλος.

«Εγώ τα είδα το πρωί, πριν έρθετε, κι άρχισα την έρευνα».

Αλλά δεν έβγαλα συμπέρασμα. Υποθέτω ότι είναι έργο περιφερόμενων επαναστατών. Όμως, τέτοιους ποτέ δεν είχαμε στο χωρικό μας».

Όση ώρα οι δυο Άγγλοι συζητούσαν, η Γαλήνη πρόσεξε τον Αρσένη που είχε πλησιάσει έναν στρατιώτη. Κάτι του είπε στο αυτί και μετά απομακρύνθηκε. Ο στρατιώτης πήγε στον λοχαγό και του ψιθύρισε για λίγο. Ο λοχαγός γύρισε πάλι στον κόσμο και είπε:

«Έμαθα ότι εδώ έχετε κάποιον στραβοκάνη καμπούρη, έναν... Μεμέτη. Τι σόι άνθρωπος είναι;»

«Καλό ανθρωπάκι», πετάχτηκε ο ιμάμης. «Ο καφερός, μένει σε μια καλύβα κάπου στο δάσος».

«Ποιος ξέρει πού ακριβώς είναι; Εσύ ξέρεις;» ρώτησε έναν χωριάτη.

Εκείνος απλώς έγνεψε αρνητικά. Ο αξιωματικός ρώτησε ακόμα μερικούς. Τελικά βρήκε δυο και τους αγγάρεψε να τον πάνε στου Μεμέτη, ενώ έδωξε τον κόσμο.

Τότε η Γαλήνη διέκρινε τον πατέρα της να προβάλλει από μια μεριά. Της έκανε νόημα και τον ακολούθησε. Φτάνοντας στο σπίτι, κάθισαν για φαγητό. Η μικρή, βέβαια, ρώτησε αμέσως για τους Άγγλους:

«Είμαστε στην εξουσία τους, δεν καταλαβαίνεις;» της είπε ο Νικολής.

Η Γαλήνη έγνεψε αρνητικά.

«Οι άθλιοι κατέχουν το νησί μας από τον προηγούμενο αιώνα. Πολλές φορές στο παρελθόν μάς υποσχέθηκαν ότι θα μας δώσουν άδεια να ενωθούμε με τη μητέρα Ελλάδα. Ούλλα ψέματα. Πριν από μερικούς μήνες κάποιοι πατριώτες ξεκίνησαν επανάσταση, για να εκδιώξουν τους τυράννους και να πετύχουμε την πολυπόθητη Ένωση. Αλλά αυτό δεν το θέλουν ούτε οι Άγγλοι, ούτε οι Τούρκοι».

«Μα σχεδόν ούλλοι οι Τούρκοι μιλούν ελληνικά. Περνάμε καλά μαζί. Γιατί να μην το θέλουν, πατέρα;»

«Επιθυμούν την ένωση με την Τουρκία, για να αισθάνονται πιο σίγουροι». Ο Νικολής έβρεξε πάλι το στόμα του με κρασί και συνέχισε: «Πολλοί δικοί μας δεν αντέχουν άλλο τη σκλαβιά. Έμαθα τις προάλλες στον κάμπο ότι με βοήθεια ανταρτών από την Ελλάδα έφτιαξαν...»

«Την ΕΟΚΑ;»

Ο Νικολής έγενεψε καταφατικά.

«Και τώρα, πατέρα, οι αγωνιστές καλούν τον λαό σε επανάσταση; Ν' αρχίσουμε να σκοτώνουμε Τούρκους κι Άγγλους;»

«Ελπίζω να μη δουν τέτοια τα μάτια μου στο χωρικό μας. Αλήθεια, τι σας λέει ο δάσκαλος για τους Λόρδους;»

«Ε να... την ιστορία τους, για το Λονδίνο, ότι είμαστε υπήκοοι της βασίλισσας... τέτοια».

«Για τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ;»

«Όχι, τίποτα, πατέρα. Πρώτη φορά διάβασα σήμερα γι' αυτήν σ' ένα χαρτί που βρήκα στον δρόμο».

«Το πέταξες;» τη ρώτησε με κάποια αγωνία και σταμάτησε να τρώει.

Αυτή έγενεψε καταφατικά.

«Ευτυχώς. Κοίτα... αν σε ρωτήσει κάποιος για την ΕΟΚΑ, θα λες “δεν ξέρω, δεν άκουσα”. Για να μην έχουμε φασαρίες ούτε με τον δικό μας Λόρδο, ούτε με τον Θεοφύλακτο».

Την επόμενη μέρα η ζωή στον Ουρανό είχε επιστρέψει στους κανονικούς της ρυθμούς, αν και όλοι ανεξαιρέτως συζητούσαν τα γεγονότα που τους είχαν αναστατώσει. Όλοι, βέβαια, γνώριζαν πως το νησί ήταν στην εξουσία των μισητών Άγγλων, όμως δεν είχαν δει Άγγλους. Εκτός, βέβαια, από κάποιους τρελούς περιηγητές που, μια στο τόσο, περνούσαν από

τον Ουρανό και κατέλυν στο μικρό ξενοδοχείο του χωριού.

Εκείνη τη μέρα στο καφενείο δεν είχαν να ασχοληθούν με τίποτε άλλο από το να κάνουν εκτιμήσεις για τις επόμενες κινήσεις των Άγγλων και της ΕΟΚΑ. Σ' ένα τραπέζι κάθονταν ο παπα-Λάμπρος με τον Θεοφύλακτο και τον Λάβλυ. Ολόγυρα και τα άλλα τραπέζια ήταν γεμάτα. Σε μια στιγμή στην παρέα τους προστέθηκε κι ο Αντώνης ο πρόεδρος.

«Άρχοντα, πώς βλέπεις τα πράγματα;» ρώτησε ο πρόεδρος κι έκανε νόημα στον καφετζή που του έφερε τον καφέ του.

«Δεν ξέρω. Είναι όμως ανησυχητικά. Στα χρόνια που ζω στο χωρικό δεν είδα πάνω από δυο τρεις φορές στρατιώτες να έρχονται εδώ».

«Κι εγώ το ίδιο», είπε ο Λάβλυ και ρούφηξε το ουζάκι του.

«Νομίζω ότι πρέπει να δούμε πιο ψύχραιμα τα πράγματα», είπε ο παπάς. Οι άλλοι τον κοίταξαν κι εκείνος εξηγήθηκε: «Πιστεύω ότι, αν είναι από τον Θεό να το πάθουμε, θα το πάθουμε».

«Τι εννοείς;» ρώτησε ο Λάβλυ. «Εδώ είμαστε ούλλοι φιλήσυχoi. Δεν έχουν λόγο να έρθουν οι επαναστάτες σας».

Οι άλλοι τον είδαν να σκουπίζει τον ιδρώτα που κυλούσε στα στρουμπουλά, καλοξυρισμένα μάγουλά του, ενώ στα μάτια του υπήρχε ένας ακαθόριστος φόβος.

«Δεν είναι φίλοι μας, αστυνόμε μου. Εμείς θέλουμε την ησυχία μας. Αλλά με την πολιτική που ακολουθούμε...»

«Τι θες να πεις;» ρώτησε ο Θεοφύλακτος ανάβοντας το τσιγάρο του.

«Ότι δεν πρέπει να μαζεύουμε τον κάθε τυχάρπαστο», απάντησε ο παπάς. «Από τότε που μας ήρθε εκείνος ο τρίβολος...»

«Σε πειράζει που κάπου κάπου τα βράδια πετάει με τα παιδιά πέτρες στα παντζούρια σου;» ρώτησε ο αστυνόμος χαμογελαστός.

«Ακόμα κι αυτό», είπε ο παπάς πιο έντονα και με δυσφορία, ενώ από δίπλα οι άλλοι γελούσαν.

«Παπά μου, μην τον ξεσυνερίζεσαι. Δείξε λίγη αγάπη», είπε ο πρόεδρος και ρούφηξε τον καφέ του.

«Εγώ δεν του δείχνω αγάπη; Πόσες φορές τού έχω αφήσει τρόφιμα στο πλατύσκαλο της εκκλησίας; Τον παρακολουθώ από το σπιτάκι μου που είναι εκεί δίπλα και...»

«Εννοείς το δώροφο με τα ξύλινα σκαλιστά αετώματα;» ακούστηκε μια φωνή, και η πλατεία σείστηκε από τα γέλια.

«Γελάτε; Εγώ πιστεύω ότι αυτός ο τριβόλος πέταξε τις προκηρύξεις των ανταρτών στο χωρκό μας».

«Συμφωνώ. Αυτός ο Τούρκος θα μας φέρει καταστροφή μια μέρα», ακούστηκε μια φωνή.

Όλοι γύρισαν. Ήταν ο Αρσένης ο νταής που είχε καταφθάσει.

«Τι θες να πεις;» ρώτησε ο Λάβλυ με κάποιο ενδιαφέρον τώρα.

«Εγώ σ' το είπα πιο παλιά, άρχοντα, ότι...»

Τον διέκοψε ο καφετζής που έφερε ζιβανία στον Θεοφύλακτο. Μετά έριξε μια υποτιμητική ματιά στον νταή κι έφυγε.

«Στο διάολο και συ!» μουρμούρισε με νεύρα ο νταής και γύρισε στην παρέα: «Συχώρα με, παπά μου, αλλά δεν τον αντέχω».

«Τι έλεγες πιο πριν;» ρώτησε πάλι ο αστυνόμος και αποτελείωσε το ούζο του.

«Κάτι πήρε τ' αυτί μου τις προάλλες που είχα πάει σ' ένα κοντινό χωρκό. Κάποιοι είδαν τον καμπούρη στο δάσος να μιλάει με αντάρτες. Αυτοί του δίνουν φαγητό, με αντάλλαγμα να γυρνάει στα χωρκά και να κηρύσσει τα φρονήματά τους. Σας το λέω –να με θυμηθείτε–, κάτι κρύβει αυτός ο δίποδος τράγος».

«Δηλαδή, δηλαδή;» ρώτησε ο άρχοντας με νόημα.

«Μπολσεβίκος, κομμουνιστής του κερατά!» είπε ο Αρσένης με απόκοσμη φωνή.

Όλοι πάγωσαν στο άκουσμα της λέξης. Ο παπάς συνταράχτηκε και είπε:

«Κομμουνιστές στον Ουρανό! Αυτό είναι η χειρότερη περίπτωση απ' ούλλες!»

«Πώς τα ξέρεις αυτά, Αρσένη;» ρώτησε ο Λάβλυ.

«Εγώ δεν κάθομαι ούλλη τη μέρα στο γραφείο, για να παίρνω τσάμπα τα πεντόλιρα. Έχω μάτια κι αυτιά. Βλέπω κι ακούω. Ψάξε... ψάξε και θα βρεις πολλά, Λόρδε μου».

Τότε ακούστηκε μια ξαφνική φασαρία. Γύρισαν και είδαν έναν όμιλο από παιδιά που είχαν πάρει από πίσω τον Μεμέτη. Συνηθισμένο θέαμα. Αυτός, όμως, τώρα ερχόταν κουτσαίνοντας. Έκανε τη συνηθισμένη στάση του στη βρύση του χωριού. Όλοι τον κοίταξαν. Τα μάτια του ήταν γεμάτα μελανιές, το ίδιο και τα χέρια και τα πόδια του. Προφανώς είχε φάει πολύ ξύλο.

«Έλα δω, ρε κακομοίρη», είπε ο άρχοντας και τον κάλεσε στο τραπέζι του.

Ο καμπούρης πλησίασε και τους χαμογέλασε. Τα ούλα του ήταν κατακόκκινα, σχεδόν ματωμένα.

«Τι έγινε, ποιος σε κατάντησε έτσι;»

«Ήρθαν χτες στο καλύβι μου μερικοί Λόρδοι. Είπαν ότι τους στείλατε κάποιοι χωρκανοί. Ρώτησα για να τους φιλοξενήσω, και για το ευχαριστώ με φιλοδώρησαν με ξυλιές. Μετά μου κατέστρεψαν και το καλύβι. Πολύ ευγενικοί τύποι και αστείο».

«Δηλαδή;» ρώτησε ο πρόεδρος.

«Με έδεραν και γελούσαν. Αστείο;» ρώτησε ο Μεμέτης χαμογελώντας.

«Σε δείρανε;» ρώτησε ο Λάβλυ έκπληκτος από το θέαμα που αντίκρισε.

«Αγγλικά μιλούσαν, όπως και του λόγου σου, Λόρδε μου. Άρα εσύ τους έστειλες, έτσι;»

Τότε πλησίασε ο καφετζής και του έδωσε ένα ποτήρι γεμάτο μ' ένα υγρό.

«Πιες αυτό το βοτάνι, θα σου κάνει καλό», του είπε.

Ο καμπούρης το κατέβασε μονορούφι. Ο Κίμων πήρε το ποτήρι ρίχνοντας μια άγρια ματιά στον Αρσένη κι έφυγε.

«Εσύ, ρε, έριξες τις προκηρύξεις προχτές το βράδυ; Μίλα!» τον διέταξε ο Θεοφύλακτος έντονα.

«Τι είναι αυτό;» ρώτησε ο Μεμέτης με αφέλεια.

«Τα χαρτιά στο χωρικό μας, ρε. Μη μας κάνεις τον βλάκα!» είπε απότομα ο Αρσένης και του έδωσε μια στο πόδι.

Ο Μεμέτης σωριάστηκε κάτω και ο κόσμος άρχισε να γελάει. Το ίδιο έκανε κι ο Μεμέτης, παραδόξως.

«Ωραίο αστείο, παιδιά!» είπε με αθώο βλέμμα.

«Κόφ' το! Όταν είμαι μπροστά δε θέλω εξυπνάδες!» είπε άγρια ο Θεοφύλακτος στον μπράβο του.

«Λοιπόν, τέκνο μου», είπε ο παπάς πιο μειλίχια, «εσύ το έκανες; Εσύ πέταξες τα παλιόχαρτα της ΕΟΚΑ που λέγανε για την επανάσταση;»

«Τι είναι το ΕΟΚΑ;»

Όλοι γελούσαν κι ο άρχοντας είπε: «Άντε στο καλό, κακομοίρη. Κι άμα σε ρωτάνε για επανάσταση, ξέρεις τι θα λες; Ότι η επανάσταση είναι κακό πράγμα. Κατάλαβες;» τον ορμήνεψε ο άρχοντας.

«Κακό... κατάλαβες;» είπε κι ο Μεμέτης με αθώο ύφος.

«Αυτός είναι ντιπ χαζός», διαπίστωσε ο δάσκαλος.

Ο Θεοφύλακτος τον έδωξε. Στην πλατεία τον κοίταζαν για λίγο που απομακρυνόταν κουτσαίνοντας και μουρμου-

ρώντας διάφορα στα τουρκικά. Σε μια στιγμή γύρισε και κοίταξε πίσω του. Το βλέμμα του είχε καρφωθεί στον Αρσένη που συζητούσε με κάποιον. Ο Μεμέτης δεν είπε κάτι, αλλά η ματιά του είχε σκοτεινιάσει. Μετά γύρισε και κίνησε για το δάσος του.

Εκείνες τις μέρες της σχολικής αργίας η Γαλήνη μπορούσε να ασχοληθεί με διάφορα που την ευχαριστούσαν. Μία από αυτές τις δραστηριότητες ήταν η κηπουρική. Ολόγυρα από το σπίτι είχε φτιάξει έναν όμορφο κήπο όπου καλλιεργούσε ζαρζαβατικά, και σ' ένα ξεχωριστό, τετράγωνο κηπάριο είχε φυτέψει μόνο τριανταφυλλίες.

Αυτό το μοναδικό άνθος ήταν για τη Γαλήνη η ζωή της όλη. Από τότε που κατάλαβε τον εαυτό της, δέθηκε με αυτό το ιδιαίτερο λουλούδι με το οποίο γέμισε προοδευτικά τον κήπο της. Οι κόκκινες ήταν το αγαπημένο της χρώμα αλλά είχε και άσπρες και ροζ και κίτρινες. Γιατί μια μέρα είχε στείλει τον πατέρα της σε ένα φυτώριο που ήταν σε διπλανό μεγάλο χωριό, και με το μουλάρι του της είχε κουβαλήσει μόνο τριανταφυλλίες.

Τις φύτεψε μόνη της με νερό κι αγάπη κι εκείνες σύντομα την αποζημίωσαν. Τα άνθη τους ήταν τόσο όμορφα και μυρωδάτα, που μετά από λίγο καιρό όλο το χωριό περνούσε να ρίξει μια ματιά και να θαυμάσει. Τότε η μικρή, φοβούμενη το κακό μάτι, μέχρι τον παπα-Λάμπρο έφερε, για να κάνει αγιασμό στα λουλούδια της. Γιατί όλοι έλεγαν ότι η Γαλήνη είχε τις καλύτερες τριανταφυλλίες.

Εκείνο όμως το Σαββατοκύριακο η Γαλήνη το είχε αφιερώσει στην άλλη μεγάλη αγάπη που είχε από παλιά: τη ζωγραφική. Της άρεσε να σχεδιάζει και να ζωγραφίζει. Μέχρι να γίνει δώδεκα είχε προοδεύσει αρκετά ως προς την τεχνική της.

Μια μέρα ο δάσκαλος είχε πιάσει τον Νικολή και του το είπε ξεκάθαρα. Βρίσκονταν μόνοι σε μια άδεια αίθουσα και του έδειξε τον τοίχο.

«Τα βλέπεις εκείνα τα τρία καδράκια;» του είπε.

«Αυτά με τα τριαντάφυλλα;»

Ο άλλος του έγνεψε καταφατικά.

«Της κόρης σου. Φοβερό ταλέντο. Το χέρι της πιάνει. Μου τα έφερε μια μέρα και τα έβαλα σε τρεις παλιές κορνίζες. Σε ούλλα τα μαθήματα είναι καλή, αλλά στη ζωγραφική... εξαιρετική!»

Ο Νικολής τον κοίταζε με απορία. Ο δάσκαλος συμπλήρωσε: «Μπορεί, επίσης, και ζωγραφίζει τη φάτσα του καθενός μας. Στάσου...»

Βγήκε και πήγε στο γραφείο του. Επέστρεψε σε πέντε λεπτά.

«Δες αυτά τα χαρτιά. Εγώ, ο παπάς, ο καφετζής... Πώς τα καταφέρνει, μπορείς να μου πεις;»

Ο άλλος ανασήκωσε τους ώμους του κι άφησε τα χαρτιά σε ένα θρανίο ρωτώντας: «Εμένα, όμως, τι με θες;»

«Μα δεν καταλαβαίνεις; Πρέπει να βοηθήσεις το κορίτσι να σπουδάσει καλλιτεχνικά στην Αθήνα. Αν μείνει εδώ, η μοίρα της είναι χαραγμένη. Θα βρει κάποιον χωρκανό, θα παντρευτεί...»

«Ε και; Κακό είναι, δάσκαλε, αυτό;»

«Τι να σου πω...» είπε ο Αρναούτης απογοητευμένος και πήγε στο παράθυρο. «Δες την πώς παίζει με τις φίλες της τώρα αμέριμνη... Τέτοιο ταλέντο...»

«Δάσκαλε, φεύγω. Θες κάτι άλλο;» ρώτησε ο Νικολής που στεκόταν στην πόρτα.

Εκείνος του έγνεψε αρνητικά και ο Νικολής έφυγε.

Η αλήθεια πάντως ήταν ότι και ο Νικολής είχε προσέξει το ταλέντο της. Εξάλλου, και τον ίδιο τον είχε ζωγραφίσει πολλές φορές, και του είχε δείξει κι άλλα έργα της. Κυρίως τα τριαντάφυλλα του κήπου της, που ζωγράφιζε από μικρή.

Αλλά να τη στείλω και για σπουδές στην Αθήνα; Αυτό πάει πολύ! Μάλλον πρέπει να της βρω ένα καλό παιδί, να την κουλουλώσω στα γρήγορα. Και το ότι τη στέλνω σχολείο, δηλαδή, χάρη τής κάνω!

Η Γαλήνη είχε διάφορα στο μυαλό της. Ειδικά τούτη την Κυριακή είχε καταλήξει σ' ένα σχέδιο που το δούλευε κάποιες μέρες. Βρήκε την κατάλληλη ευκαιρία να το θέσει σε εφαρμογή εκείνο το βράδυ που ο Νικολής είχε κοιμηθεί αμέσως μόλις επέστρεψε από το καφενείο. Η μικρή έμεινε ξύπνια για ακόμα μία ώρα. Κοίταξε το ρολόι του τοίχου και σαν πήγε έντεκα έλεγξε τον πατέρα της. Χαμογέλασε.

Ροχαλίζει για τα καλά... Δε θα πάρει χαμπάρι την απουσία μου ο πατέρας. Αλλά δεν έχω πάνω από δύο ώρες στη διάθεσή μου. Λοιπόν, να πάρω τα πράγματά μου και να φύγω με προσοχή. Θα περάσω πίσω από το διώροφο σπίτι του Λάβλυ που το έχει και για αστυνομικό σταθμό. Ελπίζω ο γέρος και τα τσιράκια του, οι δυο Τούρκοι αστυνομικοί, να μην τριγυρούν έξω. Δεν θα ήθελα να με πιάσουν νυχτιάτικα στον δρόμο.

Πήγε στο δωμάτιό της και με προσοχή τράβηξε το μικρό δεματάκι που είχε καταχωσιάσει κάτω απ' το κρεβάτι. Το ξεδίπλωσε από την καφετιά λινάτσα και το έλεγξε. Χαμογέλασε ευχαριστημένη. Όλα ήταν εκεί. Μετά σηκώθηκε και με προσεκτικά βήματα βγήκε και τράβηξε ήρεμα την πόρτα.

Ο δρόμος μέχρι την πλατεία ήταν εύκολος. Αλλά εκεί στάθηκε. Παραφύλαξε και είδε ότι ευτυχώς ο τόπος ήταν έρημος και σκοτεινός, μιας και ο πρόεδρος δεν είχε ακόμα φέρει το

ηλεκτρικό στο χωριό. *Πράγμα που ειδικά απόψε με βολεύει, σκέφτηκε και χαμογέλασε. Άρχισε να περιφέρεται στα στενά, μέχρι που τελικά κατέληξε στην απέναντι μεριά της πλατείας. Εκεί ο κεντρικός δρόμος οδηγούσε έξω από το χωριό, στο κοντινό δάσος.*

Έβγαλε από την τσέπη της τον μικρό φακό της, τον άναψε και μπήκε σ' ένα μονοπάτι. Άρχισε να κατηφορίζει με αργικό προσορισμό το άγαλμα της θεάς και μετά το εκκλησιάκι της Παναγίας. Έφτασε εκεί κι έκανε τον σταυρό της. Μετά κοίταξε γύρω της. *Κάπου εδώ πρέπει να είναι... άκουσα στην πλατεία να το λένε τις προάλλες, σκεφτόταν καθώς έψαχνε ανάμεσα στις φυλλωσιές και στα δέντρα.*

Δεν πέρασαν παρά μερικές στιγμές κι αντίκρισε μπροστά της το καλύβι που ζητούσε. Χτύπησε την ξεχαρβαλωμένη πορτούλα με κάποιον δισταγμό και σύντομα την είδε να ανοίγει. Ο Μεμέτης στεκόταν τώρα απέναντί της με ανοιχτό το στόμα. Η έκπληξη ήταν ζωγραφισμένη και στα δύο πρόσωπα.

«Τι... τι θες εδώ;» της είπε χαμογελαστά, τραυλίζοντας με το πονεμένο στόμα του.

«Είμαι η Γαλήνη. Με θυμάσαι;»

«Η Γα... λήνη;»

«Η Γαλήνη, ντε, που σε είχα δει στην πλατεία εκείνη τη μέρα... Να περάσω;»

Εκείνος παραμέρισε και η μικρή μπήκε. Ήταν κυριολεκτικά αχούρι εκεί μέσα. Ένα τραπέζι μικρό σε μια γωνιά, καθόλου καρέκλες, ένα στρώμα στο χωμάτινο πάτωμα φτιαγμένο από φύλλα δέντρων, μερικά σκεύη για μαγείρεμα και κάποια ρούχα πεταμένα σε μια άκρη. Η στέγη αποτελούνταν από φύλλα δέντρων συναρμωσμένα με μερικά χοντρά κλαδιά, οι δε τοίχοι ήταν επίσης ξύλα δέντρων και μερικές σκόρπιες σανίδες.

Η Γαλήνη συνήλθε γρήγορα από το σοκ και του είπε: «Σου

έφερα κάτι για τις πληγές». Άφησε το πακετάκι στο τραπέζι και συνέχισε: «Είναι και χάπια. Τα πήρα από το φαρμακείο μας. Σου έχω βάλει και λίγο ζυμωτό ψωμί».

Την κοίταξε με απορία σαν να μην καταλάβαινε.

Αυτή συνέχισε: «Εδώ μένεις;»

Της έγνεψε καταφατικά.

«Και... εννοώ, σου αρέσει;»

«Αφού ούλλοι διώχνουν τον φτωχό Μεμέτη... δεν έχω φίλους. Έλα, κάθισε», είπε και έδειξε το στρώμα.

«Α μπα, άλλη φορά. Ο πατέρας περιμένει. Κοίτα... στο βαζάκι εδώ είναι αλοιφή. Να βάζεις στις πληγές και στους μώλωπες λίγο κάθε μέρα. Κάνει θαύματα. Θα ξεπρωστείς πιο γρήγορα. Από τα χάπια να παίρνεις τρία την ημέρα: πρωί, μεσημέρι, βράδυ από ένα. Θα σε ανακουφίσουν από τους πόνους. Κοίτα μην τα πάρεις ούλλα μαζί και πεθάνεις! Τρία...» του είπε και του έδειξε τρία δάχτυλα. «Κατάλαβες;»

«Τρία, κατάλαβες;» επανέλαβε ο καμπούρης και χαμογέλασε.

Η Γαλήνη κίνησε να φύγει, αλλά ο Μεμέτης την έπιασε από το μικρό της μπράτσο και τη σταμάτησε.

«Γιατί ήρθες εδώ; Πραγματικά, πες μου».

«Εεε... να, δε θέλω να σε πειράζουν τα άλλα παιδιά», απάντησε διστακτικά.

«Και τι σε νοιάζει;»

Η μικρή δεν απάντησε. Μόνο που κοκκίνισε και τράβηξε το χέρι της.

«Τα χάπια ποιος σου τα έδωσε;»

«Το παιδί στο φαρμακείο», απάντησε εκείνη.

«Ο... ο Ορέστης;» ρώτησε ο Μεμέτης με έκπληξη.

«Ναι. Είναι καλός άνθρωπος... συμμαθητής μου, αλλά μεγαλύτερος».

«Δουλεύει εκεί από πέρσι, έτσι;»

«Ακριβώς. Λοιπόν, του είπα για σένα, τα πήρε κρυφά από τον Εβραίο και μου τα έδωσε. Φτάνουν, λέει, για μια βδομάδα. Θα έλθει κι αυτός να σε δει, αν θες κάτι άλλο».

Κίνησε να φύγει, αλλά στην πόρτα σταμάτησε. Γύρισε, κοίταξε τον καμπουράκο που της χαμογελούσε και τον ρώτησε: «Κάτι ήθελα να σε ρωτήσω... Μια απορία». Εκείνος της έγνεψε, και η Γαλήνη είπε: «Τις προάλλες που αναστατώθηκε το χωρικό, εσύ είχες ρίξει στην πλατεία τα χαρτιά που λέγανε για επανάσταση;»

«Μην ακούς τι λένε. Ο κόσμος λέει κακίες εναντίον μου».

«Κι εσύ; Εννοώ, εσύ τι κάνεις για να υπερασπιστείς τον εαυτό σου;»

«Τίποτα. Τι μπορώ να κάνω;» απάντησε ο Τούρκος με μια περίεργη απάθεια.

«Εσύ ξεπερνάς κάθε όριο βλακείας! Δεν μπορείς να μιλήσεις;» είπε η μικρή και βγήκε φουρκισμένη.

«Στάσου, στάσου! Γαλήνη!» της φώναξε με τρεμουλιαστή φωνή και την ακολούθησε.

Εκείνη γύρισε και τον κοίταξε ρίχνοντας πάνω του φως με τον φακό της.

«Ευ... ευχ... ευχαριστώ!»

«Δεν είναι ανάγκη, καλέ μου», του είπε και του χαμογέλασε.

«Θέλω να δεις κάτι... εσύ ειδικά», της είπε και της έκανε νόημα.

Τον είδε που κατευθύνθηκε προς κάποια φυλλώματα. Η Γαλήνη, διστακτικά στην αρχή και πιο θαρρετά μετά, τον ακολούθησε. Πέρασαν ανάμεσα από μερικούς θάμνους βαδίζοντας σ' ένα κρυφό μονοπατάκι που μετά βίας χωρούσε και τους δυο μαζί. Σε ένα μόλις λεπτό είδε εκπληκτική μπροστά της

ένα υπέροχο θέαμα. Το φεγγάρι ήταν από πάνω τους ολόλαμπρο κι έτσι δε χρειαζόταν τώρα τον φακό της.

«Σ' αρέσει ο μυστικός κήπος μου;» τη ρώτησε με χαμόγελο.

Η Γαλήνη δεν ήξερε τι να απαντήσει. Στεκόταν μπροστά σε ένα μικρό οικόπεδο στη μέση του δάσους, καλά κρυμμένο από τα αδιάκριτα βλέμματα. Ο καμπούρης το είχε μετατρέψει σε κήπο της Εδέμ γεμάτο μόνο με τριαντάφυλλα. Η μικρή προχώρησε ανάμεσα στα χρώματα και τ' αρώματα σαν υπνωτισμένη. Υπήρχαν δεκάδες τριανταφυλλιές κάθε χρώματος και είδους. Άγγιξε με τα τρυφερά ακροδάχτυλά της μερικά ανοιχτά ρόδα που ήταν γεμάτα από τη δροσιά της νύχτας και το μεθυστικό άρωμα που ανέδιδαν τα πέταλά τους τη μάγεψε. Ένωσε μερικά δάκρυα να κυλάνε από τα μάτια της. Τα τριαντάφυλλα ήταν η αδυναμία της.

Άκουσε ένα βήξιμο και γύρισε. Είδε τον Μεμέτη που της προσέφερε ένα τεράστιο κόκκινο τριαντάφυλλο δυο φορές σαν τη μικρή άσπρη χούφτα της. Ήταν ανοιχτό, παρθενικό, κι όταν το μύρισε ένιωθε σαν να την τύλιξε ένας αόρατος μανδύας φτιαγμένος από το πιο όμορφο άρωμα του κόσμου.

«Μα πώς... εννοώ μόνος σου; Πώς τα κατάφερες, Μεμέτη μου;»

«Αυτό είναι το μυστικό μου. Εδώ ξεκουράζομαι. Είναι τα πιο...»

«... ευαίσθητα λουλούδια», συμπλήρωσε η Γαλήνη.

Εκείνος χαμογέλασε και της είπε: «Τώρα ξέρεις για τον κήπο μου με τα τριαντάφυλλα. Όποτε θες μπορείς να έρχεσαι και να τα φροντίζεις, σαν θα λείπω σε άλλα χωρικά. Το ρυάκι με το νερό είναι εδώ πιο κάτω, εντάξει;»

«Ναι, το ακούω. Εντάξει, θα το κάνω!» είπε πρόθυμα και του έδωσε ένα φιλί στο μάγουλο.

Έφυγε αφήνοντας πίσω της τον ήχο που έκανε το γάργα-

ρο νερό από το ρυάκι. Αλλά χωρίς να το ξέρει, και κάτι άλλο: το χαμόγελο του φτωχού Μεμέτη. Σύντομα εκείνο το χαμόγελο είχε καταλήξει σ' ένα πικρό κλάμα. Εκείνα τα δάκρυα δεν τα ήξερε κανείς άλλος πέρα από τα πουλιά του δάσους που μετά τη Γαλήνη επισκέφθηκαν το παράθυρό του στην καλύβα του και του κράτησαν συντροφιά, όπως τόσα και τόσα χρόνια στη μοναξιά του.

6

Ο Λευτέρης Δημακάκος και η γυναίκα του η Χρύσα δεν είχαν κτήματα, αφού ο Γερολαδός τους είχε στραγγίσει από τα πανωτόκια των παλιών τους δανείων. Πλέον, δεν είχαν χωράφια να πουλήσουν, ούτε και ακίνητα εκτός από το σπιτικό τους. Είχαν βρεθεί, λοιπόν, σε δίλημμα. Τι θα έκαναν και πώς θα ζούσαν; Τότε τους ήρθε η καλή ιδέα, μιας και η Χρύσα ήξερε να φτιάχνει πολύ καλό ψωμί και αρτοσκευάσματα, όπως κουλούρια, φοινίκια, αρκατένα, φλαούνες, γλυκά κι όλα τα σχετικά.

Πήγαν στον παλιό άρχοντα, τον Πολύκαρπο, κι εκείνος, με τη συναίνεση και του Θεοφύλακτου, του νεαρού τότε γιου του, αποφάσισε και τους έδωσε την άδεια της αποκλειστικής λειτουργίας ενός φούρνου. Δεν τον απασχόλησαν για το κεφάλαιο. Χρήματα εξασφάλισαν από τον Αβραάμ. Μια μέρα η Χρύσα πήγε και βρήκε τον νιόφερτο τότε στο χωριό φαρμακοποιό και τον παρακάλεσε. Εκείνος το σκέφτηκε και το συζήτησε με τη γυναίκα του τη Σάρα. Τους φάνηκε καλή ιδέα κι έτσι δέχτηκαν την πρόταση.

Λίγο καιρό μετά, το καινούργιο μαγαζάκι του Ουρανού πήρε μπροστά. Η Χρύσα ήταν πολύ προκομμένη και το μαγαζί στέριωσε γρήγορα. Ο Αβραάμ μια στο τόσο επισκεπτό-

ταν τη φουρνάριωσα κι έπαιρνε τον τόκο του και λίγα καλούδια. Με τον καιρό, τα δυο ζευγάρια έγιναν καλοί φίλοι. Έτσι και οι Εβραίοι ένιωθαν ότι είχαν ένα στήριγμα σε εκείνη την αετοφωλιά που τους είχε ρίξει η μοίρα τους, στον Ουρανό.

Ο Λευτέρης ήταν πολύ εργατικός και αποφασισμένος να αρπάξει γερά τη δεύτερη ευκαιρία που του πρόσφερε η ζωή. Πριν ακόμα ξημερώσει, σηκωνόταν με τη γυναίκα του για ζύμωμα. Κάθε μέρα όφειλαν, σύμφωνα με τις εντολές του άρχοντα, να ετοιμάσουν συγκεκριμένες ποσότητες: διακόσια καρβέλια ψωμί και δέκα κιλά αρτοσκευάσματα διαφόρων ειδών, καθώς και γλυκά κάθε είδους. Έτσι, πέρασαν δέκα χρόνια και οι δυο φουρνάρηδες είχαν πια βάλει σε τάξη τη ζωή τους.

Τα προβλήματα γι' αυτούς ήρθαν από εκεί που δεν το περίμεναν. Κάποτε ένας Τούρκος, ο Οσμάν Έρογλου, ζήτησε και πήρε από τον νέο πια άρχοντα, τον Θεοφύλακτο, το αποκλειστικό δικαίωμα να φτιάχνει αυτός γλυκά στον Ουρανό, δουλειά που αφαιρέθηκε από τον Δημακάκο. Όσο και να προσπάθησε ο Λευτέρης, δεν κατάφερε να μεταπείσει τον άρχοντα. Κι έτσι ξέσπασε ο πόλεμος με τον Τούρκο.

Τα χρόνια περνούσαν και η αντιπαλότητά τους δεν είχε τελειωμό. Τελικά ο Θεοφύλακτος, που ενημερωνόταν για τα πάντα και ήθελε τάξη στο χωριό του, μια μέρα κάλεσε τους δυο αντιπάλους και τους τα έψαλε από την καλή και την ανάποδη. Έφυγαν φοβισμένοι από τις απειλές του. Ήταν με πρωτοβουλία των γυναικών τους που οι δυο αντίπαλοι συναντήθηκαν, τα συζήτησαν και τα συμφώνησαν, για να λήξει η διαμάχη.

Κανείς δε θα πουλούσε από τα πράγματα του άλλου χωρίς την άδειά του. Ο Οσμάν θα αγόραζε πρώτες ύλες μόνο από τον Λευτέρη, που ούτως ή άλλως τρεις με τέσσερις φορές τον χρόνο επισκεπτόταν την Κερύνεια κι έκανε μεγάλες

παραγγελίες. Αλλά και ο Λευτέρης θα αγόραζε γλυκά από τον Οσμάν και θα τα πουλούσε στο μαγαζί του σε τιμές υψηλότερες από αυτές του Τούρκου, για να μην του κλέβει τους πελάτες, αλλά και να έχει ένα μικρό κέρδος. Ανακοίνωσαν τη συμφωνία στον Θεοφύλακτο που έμεινε ευχαριστημένος. Άσε που έπαιρνε δωρεάν από αυτούς ό,τι χρειαζόταν για το σπίτι του, αλλά και το ενοίκιο κάθε μήνα κι από τους δύο, γιατί τους είχε εγκαταστήσει σε δικά του κτίρια.

Η ζωή συνέχισε να χαμογελά στον Λευτέρη και στη γυναίκα του, ειδικά όταν μια μέρα εκείνη του είπε το ευχάριστο νέο. Είχαν πολλά χρόνια παντρεμένοι αλλά ήταν άτεκνοι, αν και η Χρύσα ήταν τουλάχιστον δέκα χρόνια μικρότερή του. Όμως μια μέρα, επιστρέφοντας από ένα ταξίδι στην πόλη, εκείνη του ανήγγειλε την εγκυμοσύνη της. Ο φούρναρης μόνο που δεν έπαθε ανακοπή! Πράγματι, και ο φαρμακοποιός αποφάνθηκε θετικά για την εγκυμοσύνη της Χρύσας, όταν τον κάλεσαν να την εξετάσει.

«Φαίνεται ότι ο Θεός πάλι μας ευνοεί!» της είπε ο Λευτέρης το ίδιο βράδυ γεμάτος χαμόγελο.

«Δηλαδή;» τον ρώτησε και του έβαλε να φάει.

«Στην πόλη έκανα καλή συμφωνία και θα πάρω πιο φτηνά τα υλικά του χρόνου. Άρα, περισσότερα κέρδη για μας. Έτσι, μας μένουν χρήματα για να ξεπληρώσουμε και τον Εβραίο».

«Αν δεν είχαμε κι αυτόν, στην ανάγκη του τοκογλύφου θα πέφταμε με διπλάσιο τόκο».

«Δίκιο έχεις, αγάπη μου, ο Θεός μάς τον έστειλε», της είπε και χαμογέλασε.

«Αλλά, από μια μεριά, τους λυπάμαι λιγάκι».

Ο άλλος την κοίταξε παρόξενα.

«Λευτέρη μου, δεν μπορούν να κάνουν παιδιά. Η Σάρα μου είπε ότι πια το πήρε απόφαση».

«Δεν μπορεί ο άνθρωπος να τα έχει ούλλα στη ζωή. Εσύ, τώρα, το μωρό και τα μάτια σου! Εγώ θα αναλάβω τα υπόλοιπα. Και σαν ξεχρεώσουμε τον Αβραάμ... Αλλά, γυναίκα, σαν πολλά δεν του δώσαμε μέχρι τώρα;»

«Τρώγε και άσ' το αυτό. Καλός άνθρωπος είναι, πάντα με το χαμόγελο. Από μας ψωνίζει, μας αφήνει και χρήμα. Ποτέ δε μας πιέζει. Ξέρεις τι μου είπε τις προάλλες;»

Ο Λευτέρης την κοίταξε με απορία.

«Συμφώνησε με τη γυναίκα του να μας χαρίσει τη δόση του φετινού Δεκέμβρη».

«Α μπα;» είπε ο φούρναρης και ήπια το κρασί του.

«Λοιπόν, σου λέω να πάμε να τους δούμε, να τους δωρίσουμε μερικά γλυκά και να τους ευχαριστήσουμε. Μην είμαστε και κιλντζιροί. Το είχε κάνει ποτέ αυτό ο τοκογλύφος;»

Ο άλλος έγνεψε αρνητικά και αποτελείωσε το φαγητό του.

Σε λίγους μήνες γεννήθηκε το αγοράκι τους που το ονόμασαν Ορέστη. Όταν μετά από χρόνια πήγε σχολείο, ο δάσκαλος Αρναούτης διέκρινε αμέσως το κοφτερό μυαλό του. Κάποια στιγμή ενημέρωσε τον Λευτέρη κι αυτός την ίδια μέρα το συζήτησε με τη γυναίκα του.

«Ο δάσκαλος λέει πως ο γιος μας είναι μελετηρός, ο καλύτερος όχι μόνο από τα παιδιά της τάξης του, αλλά και από τα μεγαλύτερα ακόμα».

«Άρα;» ρώτησε η Χρύσα και σταμάτησε το ζύμωμα, σκουπίζοντας τον ιδρώτα της.

«Πιστεύω, γυναίκα, πως σαν τελειώσει το σχολείο θα έχουμε έναν βοηθό εδώ».

«Άσε τα όνειρα. Να δούμε ποια είναι η κλίση του παιδιού και μετά...»

«Μα τι λες; Στο μαγαζί μας θα έλθει. Μέχρι τότε θα μπορούμε εμείς να ζυμώνουμε; Εννοώ ότι κάποια στιγμή... μην κοιτάς που τώρα είμαστε ακόμα νέοι».

Αυτά σκεφτόταν ο Λευτέρης, αλλά υπολόγιζε χωρίς τον γιο του. Γιατί μια μέρα ο Ορέστης τους ανακοίνωσε τα απίστευτα σχέδιά του.

«Καλοί μου γονείς, σας ευχαριστώ για ό,τι κάνετε για μένα. Σε λίγα χρόνια τελειώνω το σχολείο και θα ήθελα να πάω για σπουδές στο πανεπιστήμιο, στην Αθήνα. Θέλω να γίνω γιατρός στο χωρικό μας».

«Τι;» πετάχτηκε απότομα και με έκπληξη ο Λευτέρης καθώς έτρωγαν. «Είσαι στα καλά σου;»

«Πατέρα, δε θα γίνω κλέφτης. Στο πανεπιστήμιο θα πάω, όπως ο Αντρέας, ο γιος του άρχοντα».

«Α μπα; Έτσι εύκολα τα έχεις;»

«Μπορεί να μην είναι εύκολα, αλλά με πολύ διάβασμα και καλή θέληση... Το χωρικό μας απ' ούλλα έχει βγάλει: φουρναραίους, μπακάληδες, γεωργούς, ζαχαροπλάστες, βασιτάζους, εμπόρους και μεταφορείς...»

«Ακόμα και τρελούς, σαν τον Μεμέτη!» πετάχτηκε η Χρύσα γελώντας.

«Δεν είναι καθόλου αστείο», είπε ο Λευτέρης κοιτάζοντάς την έντονα.

«Αλλά γιατρός; Καλοί μου γονείς, θυμηθείτε: Όταν έχουμε αρρώστιες φωνάζουμε τη μαμή να μας κάνει καλά με βοτάνια και μαντζούνια. Και είμαστε πια στον εικοστό αιώνα!»

«Έχουμε τον φίλο μας τον φαρμακοποιό για τα άλλα», πετάχτηκε ο πατέρας του.

«Α, μας και το ανέφερες, άκου και τούτο. Όταν φέτος κλείσει το σχολείο θα πάω να δουλέψω στου κυρίου Αβραάμ».

Το πιρούνι έπεσε από το χέρι του Λευτέρη.

«Ο γιος ο δικός μου υπάλληλος του Ουβρέου; Ποτέ, ποτέ!» ούρλιαξε και σηκώθηκε από το τραπέζι.

«Τι σχέση έχει, πατέρα; Η δουλειά δεν είναι ντροπή, έτσι δε μου έλεγες;»

«Δίκιο έχει το παιδί», τον υπερασπίστηκε η Χρύσα.

«Δηλαδή, πατέρα, όταν ο Αβραάμ σας έδινε τα δάνεια ήταν καλός, ενώ τώρα...»

«Σκασμός!» του αγρίεψε ο Λευτέρης. «Που θα μου βγάλεις και γλώσσα! Παναγία μου, δώσ' του φώτιση, γιατί ο γιος μου πέλλανε... πάει το έχασε!»

«Πατέρα, θα είναι μια καλή προϋπηρεσία. Και μάλιστα συμφώνησα να πηγαίνω χωρίς χρήματα.»

«Δηλαδή θα δουλεύεις και μούχι; Φοβερή συμφωνία!» τον ειρωνεύτηκε ο Λευτέρης. «Αν θες να δουλεύεις έτσι, ο φούρνος ξέρεις πού είναι. Και από δουλειά... να φάνε και οι κότες!»

«Καλέ μου πατέρα, εγώ το πήρα απόφαση... για μένα η ιατρική είναι το άπαν».

«Μάζεψε τα μυαλά σου, γιε μου. Ο Θεοφύλακτος ξοδεύει παράδες για να σπουδάσει ο Αντρέας του αρχιτέκτονα στην Αθήνα. Τώρα τα Χριστούγεννα που θα έλθει, ρώτα τον. Εγώ... εμείς, πώς;» ρώτησε ο Λευτέρης και κοίταξε τη γυναίκα του.

«Έχει δίκιο ο πατέρας σου, αγόρι μου», συμφώνησε η Χρύσα. «Δεν πάει χρόνος που ξεχρεώσαμε τον Εβραίο και πριν πέντε χρόνια τον γέρο τσιφούτη του χωρκού, τον κυρ Δημήτρη. Θες πάλι να πέσουμε στη φτώχεια;»

Το τι ειπώθηκε εκείνη τη μέρα στο σπίτι του Λευτέρη, αλλά και τις επόμενες εβδομάδες, ήταν απίστευτο. Όμως, ο μικρός Ορέστης ήταν αποφασισμένος τόσο για την εργασία στο φαρμακείο όσο και για τις σπουδές του. Τίποτα δεν μπορούσε να τον σταματήσει από το να πραγματοποιήσει το όνειρό του.

Ο Ορέστης τελείωνε το γυμνάσιο και το μυαλό του το απασχολούσαν χιλιάδες πράγματα και σκέψεις στα οποία δεν μπορούσε να βρει άκρη. Από τη μια ήταν το σχολείο και από την άλλη κάτι εξίσου σοβαρό, ο απελευθερωτικός αγώνας. Κάτι που δεν είχε πει σε κανέναν ήταν ότι στις βόλτες του στο δάσος, όταν μάζευε βότανα για τον φαρμακοποιό, συναντούσε κρυφά και αγωνιστές της ΕΟΚΑ. Η αποστολή του ήταν να τους ενημερώνει για την κατάσταση στο χωριό του και τη γύρω περιοχή.

Ενίοτε έπαιρνε προκηρύξεις και τις σκόρπιζε τις νύχτες στους δρόμους του χωριού, για να ενημερώνονται οι κάτοικοι για τον αγώνα της ΕΟΚΑ κατά των Άγγλων και να παίρνουν θάρρος. Αυτό είχε γίνει και τις προάλλες, με αποτέλεσμα να φτάσει ο αγγλικός στρατός στον Ουρανό για έρευνα. Μάταια ο Λάβλυ και οι δύο Τούρκοι βοηθοί του πάσχιζαν να βρουν τον ένοχο. Γενικά, πάντως, δεν ενδιαφέρονταν ιδιαίτερα για τέτοια φαινόμενα, ειδικά από τη στιγμή που τίποτα σοβαρό δε γινόταν για να ταράξει την ηρεμία στον Ουρανό.

Αλλά ήταν και κάτι ακόμα που είχε εμφανιστεί στη ζωή του Ορέστη εντελώς ξαφνικά κι απροσδιόριστα. Ένα περίεργο κορίτσι τελευταία τού είχε πάρει το μυαλό. Όταν την πρόσεξε

στο σχολείο, το πρώτο πράγμα που του έκανε εντύπωση ήταν τα καταγάλανα μάτια και τα ολόξανθα μαλλιά της. Τότε δε σκέφτηκε τίποτα περισσότερο. Μετά όμως από μερικά χρόνια, ο έρωτας εισχώρησε στην καρδιά του και τη ληλάτησε.

Αυτή η μικρή, η Γαλήνη του Νικολή, ομόρφαινε και στόλιζε το σχολείο με την παρουσία της. Αν και τα δυο παιδιά δε συναντιούνταν άμεσα –αυτή τελείωνε το δημοτικό, κι όταν έφευγε τα μεσημέρια την έβλεπε στην έξοδο ο Ορέστης, αφού το γυμνάσιο λειτουργούσε σε απογευματινή βάρδια–, όμως από την προηγούμενη χρονιά την είχε προσέξει κι όλο το καλοκαίρι τη σκεφτόταν. Πότε στην εκκλησία, πότε σε κάποια γιορτή, φρόντιζε να τη συναντήσει και να της μιλάει, έστω και λίγο.

Μέσα στο μυαλό του η Γαλήνη ήταν το μοναδικό πρόσωπο που έκανε την ψυχή του να γαληνεύει. Όταν τη σκεφτόταν, ξεχνούσε γονείς, φούρνο, φαρμακείο, ακόμα κι αυτόν τον αγώνα της ΕΟΚΑ. Ειδικά τούτο το καλοκαίρι τον απασχολούσε έντονα η Γαλήνη, *το κοριτσάκι του*, όπως την αποκαλούσε στις μύχιες σκέψεις του. Μάλιστα κάποιες νύχτες, όταν έφευγε κρυφά για να πάει στο δάσος και να συναντήσει τους συντρόφους του, περνούσε έξω από το σπίτι της, μήπως και κατάφερνε να τη δει έστω και λίγο στο παραθύρι της. Στεκόταν γονατιστός στον φράχτη της, εκεί που η Γαλήνη είχε φυτέψει τα τριαντάφυλλά της, και αφού ρουφούσε το άρωμά τους, άφηνε τη ματιά του να σκαρφαλώσει στο παραθύρι της, και της έστελνε ένα γλυκό φιλί.

Μετά από καιρό ο κρυφός του έρωτας είχε θεριέψει κι ο Ορέστης δεν μπορούσε να βγάλει από το μυαλό του τη Γαλήνη. Αν και δεν ήξερε κατά πόσο τούτο το συναίσθημα ήταν έρωτας ή αγάπη, όμως ήταν σίγουρος ότι τούτη εδώ η κοπέλitsa τού φαινόταν σαν να ήταν ο κόσμος του όλος.

Ήταν ακριβώς η εποχή που ο μικρός έπεισε και τους δι-

κούς του για το φαρμακείο. Άρχισε τη συνεργασία με τον Αβραάμ, που σύντομα έμεινε πολύ ευχαριστημένος. Τα χρόνια πέρασαν και λίγο πριν τελειώσει το γυμνάσιο, παλικάρράκι πια από τα λίγα στον Ουρανό, ο Ορέστης είχε γίνει ο καλύτερος γνώστης ασθενειών και φαρμάκων, προς μεγάλη ικανοποίηση του Αβραάμ.

Γιατί ο μικρός όχι μόνον κρατούσε μόνος του το φαρμακείο σε έκτακτες περιπτώσεις, όχι μόνο διάβαζε μανιωδώς βιβλία ιατρικής που του έφερνε ο έμπορος Μιχαλάκης από τη Λευκωσία, αλλά πήγαινε πια προσωπικά ως αντιπρόσωπος του Αβραάμ στην Κερύνεια για ψώνια στις φαρμακαποθήκες. Εκεί, μετά από μερικά χρόνια, γνωρίστηκε με γιατρούς του νοσοκομείου που θαύμαζαν τις γνώσεις του, αν και δεν είχε σπουδάσει ακόμα. Κάποιοι δε που τον αγαπούσαν, του έδιναν ακόμα και δωρεάν μερικά παλιά βιβλία για τη μελέτη του, αλλά και συμβουλές για τις διάφορες αρρώστιες.

Κάποιο μεσημέρι που ήταν μόνος στο μαγαζί, δέχτηκε μια απρόσμενη επίσκεψη. Ήταν η Γαλήνη που στεκόταν απέναντί του και του χαμογελούσε. Τον καλησπέρισε κι εκείνος κοκκίνισε σχεδόν μέχρι τα αυτιά.

Στραβοκατάπие από την αγωνία του και τη ρώτησε με χαμόγελο: «Τι σε φέρνει στο μαγαζί;»

Εκείνη κοίταξε ολόγυρα τα ράφια που ήταν γεμάτα φάρμακα και μετά του είπε: «Δικό σου είναι τώρα αυτό;»

«Πού τέτοια τύχη! Δουλεύω στου κυρίου Αβραάμ.»

«Αυτός; Πού είναι τώρα;»

«Απουσιάζει. Άρρωστος από χτες. Τον θες κάτι, Γαλήνη;»

«Είναι μερικά φάρμακα και...»

«Περίμενε, περίμενε. Είναι η ώρα που κλείνω.»

Ο Ορέστης πήγε τρεχάτος στην πόρτα κι έκλεισε. Ύστερα της έδειξε μια καρέκλα κι εκείνη κάθισε.

«Ξέρεις... από καιρό ήθελα να σου μιλήσω», της είπε κομπιάζοντας. Κάθισε απέναντί της. Για ασφάλεια, ξανακοίταξε έξω και δεν είδε κάτι ανησυχητικό. Συνέχισε συνεσταλμένα: «Γαλήνη, εγώ... εννοώ... από την πρώτη στιγμή που σε είδα στο σχολείο...»

Σταμάτησε και πάλι. Εκείνη είδε έναν κόμπο ιδρώτα να κατεβαίνει από το κούτελό του.

«Ξέρεις... ρώτησα για σένα τον πατέρα σου», του είπε.

«Τον πατέρα μου; Στον φούρνο;»

«Να, δες, είχα πάει να πάρω λίγο ψωμί. Τον ρώτησα πού είσαι και γιατί δε σε βλέπω πια».

«Δηλαδή εννοείς ότι ήθελες να με βλέπεις εκεί ειδικά ή...»

«Μιμ... όχι ακριβώς. Αλλά να... ενδιαφέρθηκα. Εξάλλου...»

«Εξάλλου τι, Γαλήνη;» ρώτησε, και τώρα της έπιασε το χέρι διστακτικά.

Εκείνη πετάχτηκε όρθια. Ήταν το δίχως άλλο αναστατωμένη. Μετά του είπε πιο τυπικά: «Θα ήθελα μερικά φάρμακα και... εννοώ, γι' αυτό ήρθα».

Ο Ορέστης κατάλαβε ότι δεν μπορούσε να συνεχίσει την ερωτική εξομολόγηση. Πήγε πίσω από τον πάγκο του, φόρεσε στο πρόσωπο το επίσημο ύφος του μαγαζάτορα, και με το ψεύτικο χαμόγελο που του είχε διδάξει ο Αβραάμ ρώτησε: «Σε τι θα μπορούσα να σ' εξυπηρετήσω;»

«Χρειάζομαι κάτι για τους πόνους».

«Τι εννοείς; Πού... εσύ πονάς;» ρώτησε τώρα με αγωνία, μιας και την έβλεπε σχετικά καλά.

«Μιμ, όχι ακριβώς... αλλά...»

«Ο πατέρας σου μήπως;» ρώτησε τώρα ο Ορέστης με περσιότερο ενδιαφέρον.

Εκείνη πάλι του έγνεψε αρνητικά.

«Όμως, πες μου τι συμβαίνει, γιατί διαφορετικά δεν μπορώ να βοηθήσω. Ούτε φάρμακα θα σου δώσω, γιατί καταλαβαίνεις... έχω ευθύνη».

Εκείνη το σκέφτηκε. Τον κοίταξε λίγο και μετά πλησίασε ακροπατώντας. Έβγαλε από την τσέπη της ένα μαντιλάκι ροζ. Το άνοιξε και ο Ορέστης του έριξε μια ματιά. Ήταν συνολικά κάτι λιγότερο από μια λίρα σε κέρματα.

Εκείνος την κοίταξε με απορία και η Γαλήνη πήρε την απόφαση να μιλήσει. Αλλά πρώτα ρώτησε: «Πήγες καθόλου τις προάλλες στην πλατεία;»

«Α μπα! Έχω καιρό να περάσω και να αράξω για πορτοκαλάδα με τους φίλους μου. Τώρα με το μαγαζί εδώ δεν προλαβαίνω. Εγώ ανοίγω... έχω άδεια από τον δάσκαλο», είπε με κατήφεια και αναστεναγμό.

«Μα τι συμβαίνει; Καλά δεν περνάς εδώ;»

«Έχω ακόμα δυο γεμάτα χρόνια μέχρι να τελειώσω το σχολείο. Μετά σκέφτομαι να δώσω εξετάσεις στο πανεπιστήμιο στην Αθήνα για γιατρό».

«Ω, μα τι καταπληκτικό νέο!»

«Νομίζεις, μικρή μου;»

«Μη με λες μικρή. Είμαι πια κι εγώ στο γυμνάσιο κι αύριο μεθαύριο... παντρεύομαι».

«Παντρεύεσαι;» ρώτησε ο άλλος και ξεροκατάπιε. «Μα πώς... με ποιον;»

«Έλα, μην κάνεις έτσι», του είπε γελώντας και του έπιασε το χέρι. «Τρόπος του λέγειν...»

«Α μάλιστα...» είπε τώρα ο Ορέστης και πήρε θάρρος. «Αλλά τώρα για πες τι ακριβώς θες από μένα. Γιατί ρώτησες αν πέρασα από την πλατεία;»

«Είναι για τον Μεμέτη τα φάρμακα. Αν έβλεπες πώς τον κατάντησαν οι Άγγλοι από το ξύλο!»

«Για ποιον λόγο;»

«Νόμισαν ότι είναι όργανο των Ελλήνων αγωνιστών της ΕΟΚΑ μας. Τον κατηγορήσαν ότι αυτός πέταξε τις προάλλες προκηρύξεις στο χωράκι. Πιστεύω ότι κάποιος άλλος το έκανε και... εννοώ, ποτέ κανείς δεν ενδιαφέρθηκε για τον κακόμοιρο τον καμπουράκο μας. Τον λυπάμαι πραγματικά».

«Λοιπόν, γι' αυτόν θες τα φάρμακα;»

Η Γαλήνη του έγνεψε καταφατικά.

«Βρήκα κι εγώ προκηρύξεις στον δρόμο. Ξεκίνησε η εξέγερση για τη λευτεριά μας και την ένωση με την πατρίδα μας, την Ελλάδα. Το έμαθα και στην Κερύνεια που είχα πάει κάποια στιγμή για φάρμακα».

«Δηλαδή τι άκουσες εκεί;» τον ρώτησε με ενδιαφέρον.

«Ούλλη η Κύπρος φλέγεται, Γαλήνη. Στις πόλεις γίνονται σαμποτάζ, οι μαθητές σαν εμάς ξεκίνησαν αποχές από τα σχολεία και διαδηλώσεις. Κυκλοφορεί παντού αγγλικός στρατός και ούλλοι σχεδόν οι πολίτες περνούν από έλεγχο. Οι Τούρκοι χαφιέδες της αστυνομίας που δε θέλουν την ένωσή μας με την Ελλάδα κυκλοφορούν παντού. Λοιπόν, Γαλήνη μου, σαν μεγαλύτερος, σε συμβουλεύω να προσέχεις πού μιλάς. Μην εμπιστεύεσαι κανέναν», της είπε και της έσφιξε με θέρμη τα δυο της χέρια.

Τα παιδιά για λίγο συζήτησαν τις εξελίξεις. Τελικά, η Γαλήνη τον έπεισε και της έδωσε μερικά αναλγητικά για τους πόνους. Μάλιστα δεν της πήρε χρήματα. Εκείνη τα έχωσε στις τσέπες της και βγαίνοντας, για ανταμοιβή, αρκέστηκε να του δώσει το πιο ζεστό της χαμόγελο και την υπόσχεση ότι θα τον ξαναδεί. Αυτό που και η ίδια ποθούσε εδώ και καιρό δηλαδή, αλλά δεν τολμούσε να του το πει. Γιατί κι εκείνη τον είχε ξεχωρίσει στο σχολείο από καιρό ανάμεσα στα άλλα αγόρια.

Αν είναι αυτή η τύχη μου... σκέφτηκε η μικρή καθώς περ-

νούσε έξω από την εκκλησιά. *Μόνον εσύ, Παναγία μου, το ξέρεις... μόνον εσύ.*

Έκανε τον σταυρό της και κίνησε για το σπίτι της.

Μερικές νύχτες μετά η Γαλήνη επισκέφθηκε τον Μεμέτη και του έδωσε τα φάρμακα. Τις επόμενες ημέρες το επανέλαβε μαζί και με τον Ορέστη, ο οποίος αργότερα την αντικατέστησε σ' αυτή την επικίνδυνη αποστολή, που βέβαια δεν ταίριαζε σε ένα μικρό κορίτσι.

Ήταν εκεί μέσα στο δάσος που τελικά ο Ορέστης κι ο Μεμέτης κατάλαβαν πόσο ταίριαζαν κι έγιναν αχώριστοι φίλοι. Πλέον, σε τακτική βάση, ο μικρός τον επισκεπτόταν όχι μόνο με φάρμακα, αλλά και με καλούδια από τον φούρνο. Όταν μια μέρα οι δικοί του το κατάλαβαν, ο μικρός τούς εξήγησε. Εκείνοι, πάλι, φώναξαν, αλλά τελικά υπέκυψαν και σ' αυτό του το καπρίτσιο. Εξάλλου, έκαναν κι ένα καλό σ' έναν φτωχό, μιας και του έδιναν τα περισσεύματα που ούτως ή άλλως τα πετούσαν.

Οι μήνες περνούσαν κι αυτή η φιλία άρχισε να δένει και να γίνεται δυνατή. Ανάμεσά τους τώρα στεκόταν και η Γαλήνη, που επίσης πότε πότε έκανε κάποιο δωράκι στον Μεμέτη. Μια στο τόσο του έφερνε και μια ζωγραφιά από τα όμορφα δικά της τριαντάφυλλα, αυτά που ζωγράφιζε στο σπίτι της. Ο δε Ορέστης, όταν ήθελε να ξεκαθαρίσει το μυαλό του από τις σκοτούρες και το διάβασμα, πήγαινε στην καλύβα του τρελού κι άραζε, για να ξεκουραστεί. Ήταν εκείνο το μικρό ξύλινο καλυβάκι δίπλα στον κήπο με τα τριαντάφυλλα και το ρυάκι που του έδινε όση ηρεμία τού έκλεβαν τα βάσανα της ημέρας.

Εκεί βρίσκονταν οι φίλοι και συζητούσαν τα νέα τους, τα προβλήματά τους, τις φιλοδοξίες τους. Και η Γαλήνη, όταν τους συντρόφευε, έδινε στην παρέα μια ιδιαίτερη χαρά και ξεγνοιασιά. Έτσι έγιναν αχώριστοι, και σε κάθε ευκαιρία περνούσαν ώρες μαζί.

Αυτός ο δεσμός με τα χρόνια μεγάλωνε και βλάσταινε. Κανείς τους, όμως, δεν υποπτευόταν ότι σύντομα θα ερχόταν η ώρα που αυτή η μεγάλη φιλία των τριών νέων θα δοκιμαζόταν, και μάλιστα σοβαρά. Γιατί ο έρωτας και ο πόλεμος καιροφυλακτούσαν. Και σύντομα θα διεκδικούσαν και οι δυο το μερίδιό τους τόσο από τους τρεις φίλους, όσο και από την ίδια την Κύπρο.

Κύπρος 1950. Ψηλά στο όρος Πενταδάκτυλος βρίσκεται ένα απομονωμένο ελληνoturkικό χωριό, ο Ουρανός. Εκεί μεγαλώνει η Γαλήνη, η οποία έχει πάθος με τη ζωγραφική και τα τριαντάφυλλα που καλλιεργεί στον κήπο της. Γι' αυτό την αποκαλούν «Το κορίτσι με τα τριαντάφυλλα».

Στην εφηβεία της, ο έρωτας θα χτυπήσει την πόρτα της σαν θα συναντήσει τα όμορφα μάτια του νεαρού Ορέστη, που ονειρεύεται να σπουδάσει γιατρός. Παρέα τους είναι κι ένας καλόκαρδος Τούρκος, ο τρελός του χωριού, ο Μεμέτης, που τρέφει τρυφερά αλλά κρυφά συναισθήματα για τη Γαλήνη.

Όμως στον ήσυχο Ουρανό υπάρχουν πολλά κρυμμένα μυστικά που θα αρχίσουν να αποκαλύπτονται, όταν το 1955 θα ξεκινήσει ο απελευθερωτικός αγώνας κατά των Άγγλων. Λίγο μετά η διχόνοια θα κάνει την εμφάνισή της, ενώ το 1974 η Τουρκία θα εισβάλει στην Κύπρο και το μικρό χωριό θα βιώσει τον όλεθρο. Οι μάσκες θα πέσουν και η παρέα των τριών φίλων θα διαλυθεί.

Αλλά τίποτα δεν έχει κριθεί ακόμα οριστικά. Γιατί την κρίσιμη ώρα η αγάπη και η φιλία θα δώσουν τη δική τους μάχη μέσα στη φωτιά του πολέμου απέναντι στην καταστροφή που πλησιάζει ασταμάτητη.

*Μια δυνατή ερωτική ιστορία λουσμένη στον ήλιο
του νησιού της Αφροδίτης και σμιλεμένη στον όλεθρο
της τουρκικής εισβολής.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-1604-5

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 18148

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η